Aº. 1863. Nº. 71. Zaturdag 5 September Twaalfde Jaargang.

JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERL.-INDIE.

Abonnementsprijs per half jaar.
Voor *Batavia* . . . . ƒ 12,50.
„ *Java* . . . . „ 15,—.
„ *de Buitenbezittingen* . . . . . „ 15,—.
„ *Nederland* . . . . „ 22,50.
De betaling geschiedt vooruit — Brieven franco.

Hoofd-Bureau: te *Batavia* bij H. M. VAN DORP; Agenten: te *Samarang*, DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te *Soerabaija*, LE ROY & Co.; te *Pasoeroean*, WEIJERMANS & Co.; te *Cheribon*, BLOK & Co.; te *Tagal*, Mevr. de Wed. G. M. VAN DORT; te *Madioen*, C. A. VAN DER VOORT; te *Padang*, VAN ZADELHOFF & FABRITIUS; te *Amboina*, A. HARMSEN & Co.; te *Makassar*, K. SUTHERLAND, en voor *Nederland*, J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te *Amsterdam*.
De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, vóór posttijd.

Prijs der Advertentiën.
Voor de vijf woorden . . . . ƒ 0,50.
„ idem bij eerste of meerdere herhaling . „ 0,25.
Behalve het Zegel voor den Lande.
Advertentiën voor de **Mail-Editie** dezelfde prijs.
Inzending der Advertentiën op den dag der uitgave vóór 12 uur.

Bij deze Courant behooren twee BIJVOEGSELS.

Sluiting der Mail
op Maandag, den 14den September.

Vendutiën.

Maandag 7 September.
Voor het woonhuis van den heer Ebbs, door Cassalette & Ce.
en
Voor het commissiehuis van van Slooten Morgan & Co.
Dingsdag 8 September
Voor het commissiehuis van van den Abeelen & Co.
Woensdag 9 September
Executie achter de Kongsie waijang, door Mr. de Does de Bije.
en
Voor het commissiehuis van van Riet en Wijnveldt.
Donderdag 10 September
Voor de pakhuizen van de firma Wilson & Co.
Vrijdag 11 September
Voor de toko van Madame le Jeusne door Cassalette & Co.
en
Voor het commissiehuis van Gebroeders Roselje & Co.
Zaturdag 12 September
Suiker-veiling en Executie in het Vendu-lokaal.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd:
ADRIANUS JOHANNES VAN GINKEL,
2de Luitenant der Infanterie,
met
CLEMENTINA ROSALIE TOWNSEND.
(3421)

Bevallen van eene DOCHTER de echtgenoote van
J. H. M. VAN SLOOTEN.
BATAVIA, 30 Augustus 1863. (3381)

Voorspoedig bevallen van een welgeschapen ZOON Vrouwe *C. F. Schmidhamer*, echtgenoote van
R. DE ADELHART TOOROP.
[illegible] Augustus 1863. (3428)

Bevallen van een DOCHTER *M. F. C. Pacqué*, geboren *Varkevisser*.
BATAVIA, 2 September 1863.
Eenige kennisgave. (3398)

Op den 10 Augustus overleed in den ouderdom van ruim 39 jaren, aan boord van het Barkschip „*Batavia,*" zeilende in de Dampier Straat, mijne geliefde Echtgenoot Mevrouw *Riena Prange*, geb. *Borgesius*, na eene korte ongesteldheid van 2 dagen.
J. J. PRANGE.
BATAVIA, 1 September 1863. (3396)

Op den 19den Julij j.l. overleed te *'s Gravenhage*, in den ouderdom van 70 jaren, onze geliefde Moeder en Behuwd-Moeder, Mevrouw de weduwe *Sara Cornelia ten Brummeler*, geboren *Kolff*.
G. W. TEN BRUMMELER,
C. TEN BRUMMELER,
Sipkes.
BATAVIA, 4 September 1863. (3429)

VENDUTIE
op Maandag 7 September 1863,
voor het Commissiehuis van
Van Slooten, Morgan & Co.,
van eene groote partij ijzeren KOOKPOTTEN, WATERKETELS, BIJLEN, HAMERS, VIJLEN, BOREN, TAFELMESSEN en VORKEN, 4 balen GOENIEZAKKEN, [illegible]
van de ondervolgende **PERCEELEN**, als:
1 perceel gelegen in Blok D, deel west No. 14, buurt *Utrechtsche Straat*, verponding No. 4560.
1 dito dito P, deel 7, No. 86, buurt *Ausanus Gracht*, verponding No. 3587.
1 dito dito dito No. 87, dito verp. No. 3586.
(3384)

Op de Vendutie
van 7 dezer zullen almede zonder reserve worden verkocht:
Eenige Preciosa's, Juweelen, Goud- en Zilverwerken.
Engelsche Wagentuigen.
(3385) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

Op de Vendutie
van Maandag 7 dezer,
zal almede worden verkocht:
Een **OPSTAL** zijnde een **kapitaal HUIS** van STEEN, met Pannen gedekt, staande te *Bazaar Senin*, in de Kampong *Tana Bezaar*, op den grond van den luitenant der Chinezen TAN KANGSOEI.
(3439) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

VENDUTIE
op Maandag den 7den September 1863,
wegens vertrek,
ten huize van den Heer **W. Ebbs**, op ***Cramat***,
door
CASSALETTE & CO.,
van deszelfs keurigen en bijna nieuwen
INBOEDEL,
bestaande grootendeels uit in Europa vervaardigde Meubelen, te veel om te worden beschreven.
Eene Pianino,
uit de Fabriek van SASSENHOFF te *Bremen*
Eene BILLARDTAFEL compleet, WAGENS, waaronder een Europesche Coupé, 4 spannen goede PAARDEN, 1 perfect goed gedresseerd SANDELHOUT SCHIMMEL RIJPAARD, hoog 4 voet 1 dm., KOEIJEN en KALVEREN, waaronder van Europeesch ras, BLOEMEN in Chinesche Potten, enz., enz.
Alles Zondag voor een ieder te bezigtigen.
Geene goederen kunnen worden bijgebragt. (3346)

VENDUTIE
op Dingsdag den 8 September 1863,
voor het Commissiehuis van
van den Abeelen & Co.,
van
Puike Boter, Amerikaansch Meel, Wagenveeren en Assen,
Eene factuur JUWEELEN, DAMES HAARSPELDEN, Heeren HEMDKNOOPEN, DIAMANTEN RINGEN.
Voor rekening van belanghebbende:
BB 21 balies Japansche KAMFER.
PP 14 dito dito dito
afkomstig van het verongelukte schip *Calypso*. (3399)

De Ondergeteekenden zullen op hunne Vendutie van Dingsdag den 8 dezer verkoopen:
114 vaatjes BOTER,
50 mandjes witte SUIKER,
en voor rekening van belanghebbenden:
NHM 101 balen 4/4
VW RUWE
WW DRILLINGS,
min of meer door zeewater beschadigd.
(3435) VAN DEN ABEELEN & Co.

VENDUTIE
op den 9den September 1863,
voor het Commissiehuis van
Van Riet & Wijnveldt,
van
diverse negotie goederen,
Zijden Robes, Linten, zijden Fluweel, Coiffures, Chenille, Mantilles, Voiles, Waaijers, fijn wit Neteldoek, Strooken, geborduurde Gordijnen, Jaconets, zijden veters, Corsetten, geborduurde en andere soorten van Zakdoeken, Handschoenen van zijde en fil d'Ecosse, Borduurwol, begonnen en voltooide
Borduurwerken,
Pantoffels, Dames- en Heeren Kousen en Sokken, Heeren en Dames Hoeden, Tafel- en Servetgoed, Zijden Parasols en Parapluies, Fluweel voor Heeren Jassen, wit Piqué, Heeren Hemden, Linnen Drills, Meubel Damast, Heeren-, Dames- en Kinderschoenen, fraaije Fransche Poppen, Etagère voorwerpen, Portemonnaies, Papeterien, Parfumerien, Amerikaansche Klokken, etc., etc.
Een en ander op ***Maandag*** en ***Dingsdag*** te voren te bezigtigen. (3402)

Op de Vendutie van 9 September,
zullen alsnog worden verkocht:
10 kisten **Lucifers,**
8 „ **Monsterfleschjes,**
benevens een partij
Fijne Havana SIGAREN.
(3436) VAN RIET & WIJNVELDT.

VENDUTIE
op Vrijdag den 11 September a.s.,
voor het Commissiehuis van
Gebrs. ROSELJE & Co.,
van
diverse IJZERWERKEN,
eene groote partij GLASWERK, SPIEGELS en SCHILDERIJEN, diverse LIJNWADEN, LAKENS, etc.
en ten elf ure:
van **16 aandeelen in de Javasche Bank.** (3408)

VENDUTIE
op Donderdag den 10den dezer,
voor de Pakhuizen van de Heeren
WILSON & Co.,
van eene
Groote partij Lijnwaden,
bestaande uit 102 kisten Gedrukte KATOENEN en CHITSEN, 14 balen à 100 stuks 5/4 ongebleekte MADAPOLLAMS, 9 kisten Geweven SARONGS, CHINDIES, enz., enz.
Voorts nog:
140 rollen REGEN VILT en eene partij ROOSTER IJZER, 3 à 3½ voet lang.
Alles DINGSDAG en WOENSDAG te voren te bezigtigen. (3386)

Gebrs. ROSELJE & Co.
zullen op hunne Vendutie van Vrijdag den 11den September a.s.,
voor rekening van belanghebbenden, publiek verkoopen:

Merk	Aantal		Soort	
AJC	4 kisten		4/4	MADAPOLLAMS.
CTSC, AJC, HPC, CTSC	10 kisten		4½/4	id.
GHS, BBZ	7	„	5/4	id.
GHS, WIC, HTCC	27	„	6/4	id.
WILSON	1	„		DOEKEN.
	2	„		SLENDANGS.

allen beschadigd aangebragt per het Ned. Schip *Pauline Constance Eleonore*, kapitein J. P. VAN HAFTEN.
(3458)

VERKOOP VAN ROOD GAREN.
Op de Vendutie
van Maandag den 14 September 1863,
zullen de ondergeteekenden verkoopen:
P 39 balen ROOD GAREN, No. 24,
beschadigd gelost uit de schepen »*Pauline Constance*" en »*Eleonore*."
(3440) JOHN PRYCE & Co.

VENDUTIE
op Woensdag, den 16 September 1863,
op KRAMAT, door
VAN DEN ABEELEN EN Co.,
voor het woonhuis van den WelEd. Heer
G. Rijsdijk van der Burch,
wegens vertrek:
van deszelfs Inboedel,
RIJTUIGEN en PAARDEN.

Een span zwarte goed gedresseerde hardloopende PREANGER WAGEN PAARDEN, hoog 4 voet 2 duim. (3454)

Zaturdag 19 September 1863.
Verkoop voor Rekening van derden, door de FACTORIJ DER NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ, des morgens ten 11 uur, in het Lokaal van het VENDU-KANTOOR alhier, van:
103 heele en 4 halve aandeelen Javasche Bank.
(3404)

Op Zaturdag, den 19 September 1863,
des morgens ten tien ure,
zal door tusschenkomst van het Vendu-Departement te *Batavia*, als daartoe door de WEESKAMER alhier gemagtigd, in deszelfs lokaal in de *Buiten-Nieuwpoortstraat*, voor rekening van den faillieten boedel van
J. C. VAN MAMEREN,
worden verkocht:
Een ERF,

bebouwd met een STEENEN WOONHUIS en twee dito Bijgebouwen, allen met Pannen gedekt, zijnde het Verkoophuis laatst geoccupeerd door den Heer W. S. HOOGZAND, Sr., en wel naast de Apotheek van den Heer WILCKE, gelegen in Blok M, derde deel, sectie drie, nummer zeven, buurt of wijk *Rijswijk*, bij de Verponding geregistreerd onder nummer 6552, en aldaar getaxeerd op eene waarde van ƒ 13000.—
(3420) H. KLEIN, *q.q.*

VENDUTIE
op Maandag den 21sten September 1863,
wegens vertrek, ten huize van den Heer
P. H. W. J. de Vlugt,
te *Noordwijk*, tegenover het Gouvernements Hotel,
door
CASSALETTE & Co.,
van deszelfs
NETTEN INBOEDEL,
WAGENS, PAARDEN, enz. zullende nader meer gedetailleerd bekend worden gemaakt. (3431)

VENDUTIE
op Maandag den 28 September a. s.,
ten huize van wijlen den Heer
F. H. Tiedeman, aan het *Koningsplein*,
door
Gebr. Roselje & Co.,
van
Eenen netten Inboedel,
Europeesche Rijtuigen, Paarden, etc., waarvan de détails nader zullen worden bekend gemaakt.
(3405)

INSCHRIJVING
ten RESIDENTIE BUREAU alhier op **Vrijdag** den **11**den dezer, des voormiddags ten 11 ure, voor het
Transport van Zout van Batavia naar Tangerang,
van af 1 Januarij 1864 tot en met ultimo December 1866.
De betrekkelijke voorwaarden liggen ter inzage voor gegadigden, aan het voornoemd bureau.
De Resident van Batavia,
bij verhindering,
De Asst. Resident voor de Policie,
VAN DER SCHALK,
BATAVIA, den 1sten September 1863. (3379)

INSCHRIJVING
ten RESIDENTIE BUREAU alhier, op ***Maandag*** den 14den dezer, des voormiddags 11 ure, voor de levering der voor de Kustlichten in Nederlandsch-Indie, met uitzondering van het Kustlicht te ANJER (*Bantam*), benoodigde
OLIE, van af 1 Januarij 1864 tot ultimo December van dat jaar.
De betrekkelijke voorwaarden, benevens eene beschrijving van de wijze van bereiding ter verkrijging van de Oliesoort, het meest geschikt om te worden gebruikt voor de Kustverlichting, liggen voor gegadigden op voornoemd Bureau ter lezing.
De Resident van Batavia,
bij verhindering,
De Asst.-Resident voor de Policie,
VAN DER SCHALK.
BATAVIA, 4 September 1863. (3426)

Per *Jeannette Cornelia* ontvangen:

3 PIANINOS.
(3445) CASSALETTE & Co.

PARFUMERIËN,
de la Société Hygiénique, ZEEPEN, geassorteerde Odeurs, Poudre de Riz, enz. enz.
(3449) CASSALETTE & Co.

Ontvangen:
3 stellen massief Mahoniehouten
MEUBELEN,
zijnde van de élegantste modellen en naar den laatsten smaak, pas aangebragt per **Nicolaas Witsen.**
(3355) VAN DEN ABEELEN & Co.

Pas ontvangen:
BILLARD-QUEUEN.
(3448) CASSALELTE & Co.

DÉPôT van GENEVER merk „Ooijevaar",
uit de Stookerij van HEUKES,
(3441) bij JOHN PRYCE en Co.

Ontvangen:
Eene bijzonder fraaije collectie
PHOTOGRAPHIE ALBUMS,
alle nieuw genre en keurig bewerkt.
(3408) H. M. VAN DORP.

RHIJNWIJNEN,
puike kwaliteiten, in diverse soorten, als:
ASSMANSHAUSER 1857, in 1/1 en 1/2 flesschen.
JOHANNISBERGER 1846.
SCHARLACHBERGER 1857.
STEINBERGER CABINET.
CARTE BLANCHE.
MOSELBLÜMCHEN.
VON DEM.
GEISENHEIMER.
NIERSTEINER.
LIEBFRAUENMILCH.
HOCHHEIMER DOM de Chaney.
FORSTER JESUITEN GARTEN.
Steeds te verkrijgen bij
B. CHARLES,
Toko Senin.
(3390)

HAVANNA SIGAREN

in Commissie ontvangen, als:
QUINTIN METZIS.
PANATELLAS.
EL ACIERTA.
EL DORADO REGALIA.
CHICA.
REGALIA.
EL COLOSA DE RODAS.
EL AQUILA,
in 1/10 kistjes.
(3400) VAN DEN ABEELEN & Co.

Ontvangen:
Een factuur goedkoope
SCHOOLBEHOEFTEN,
als: CAHIERS in verschillende grootte en dikte, PENNEHOUDERS, Looden INKTKOKERS, POTLOODEN, platte en vierkante LINIALEN, SPONSEN, PENNEMESSEN, SCHAREN, CAHIERS om te teekenen, SCHRIJFVOORBEELDEN.
Als ook:
Kleine SCHRIJFLESSENAARTJES, Carton en Mahonyhout, ALBUMS, TOLLEN, JEUX DE GRACE, SCHAAKSPELLEN, LOTTOSPELLEN, DOBBELSTEENEN, CARTONS, KANTOORZAND, enz., enz.
(3406) H. M. VAN DORP.

VOOR MAILREIZIGERS!!!
Bij G. KOLFF & Co. te Batavia.
HANSER'S Post- und Eisenbahn Reisekarte von Europa, met duidelijke en uitvoerige opgaven der routes via Marseille en via Triëst. Editie 1863.
BRUMUND'S Mailreize van Batavia naar Nederland.
BUSCH. Reise-Handbuch für Aegypte.
Voorts:
LEDEREN GELDTASSCHEN met Foudraal en Kunstslot.
LEDEREN SCHRIJF-CASSETTES met Kunstslot.
Groote MARINE KIJKERS (Binocles) van Sécrétan.
WOESTIJN STOFBRILLEN. (3444)

Ontpakt:
Een Factuur Amerikaansche
WAGENVEEREN EN ASSEN,
waaronder voor **Reiswagens,**
Verlakt Kap- en Schoenleder,
Verlakte Voetkleeden voor Bijtuigen, Rijtuig en Meubelvernis, Imitatie Leder in verschillende kleuren,
Wagen en Meubelbekleedsel,
IJzer- en Koper GAAS, Zweepen en Carwatsen,
Wagen en Bendie Lantaarns,
Electro Pleeten IJskannen, Landmailkoffers, Lederen Reiszakken en Geldtassen, enz., enz.
(3450) CASSALETTE & Co.

Grande Nouveauté.
Reçu par la malle:
Album Magique de Saugrin
MUNI DE STÉRÉOSCOPE et 30 Belles épreuves PHOTOGRAPHIQUES.
ALBUM arrangé pour la Photographie Stéréoscopique et pour Portraits.
Prijs *f* 50.—, *f* 60.— et *f* 75.—.
(3410) H. M. VAN DORP.

Wederom ontvangen in superieure kwaliteit:
CANON WIJN.
MACAO MÉDOC (*Bauer en Co.*).
St. JULIEN MÉDOC.
St. ESTEPHE MÉDOC.
HAUT CANTENAC.
HAUT FRONAC.
CHATEAUX DE FRANDS.
CHATEAU DE LA GRANGE.
(3391) B. CHARLES, *Toko-Senin.*

Het gerenommeerde
FALCON-ALE,
in 1/1 en 1/2 flesschen, op nieuw ontvangen bij
(3382) WINSSER, DE LANGE & Co.

De nieuwe ETAPPE KAART van Java,
zamengesteld door den Kapitein der Genie
W. F. VERSTEEG,
zal, zoodra die verkrijgbaar gesteld is, [illegible] ondergeteekende te bekomen zijn:
I. Opgeplakt met Rollen *f* 30,—
II. Op Linnen geplakt, in Koker, zakformaat *f* 15.
(3351) H. M. VAN DORP.

OP NIEUW PER MAIL ONTVANGEN:
500 Oncen Sulphate de Quinine.
(3446) CASSALETTE en Co.

Alom te bekomen:
JAVA'S EERSTE IJZEREN-SPOORWEG.

Schetskaart van de geconcessioneerde
SPOORWEG-LIJN
van
SAMARANG NAAR DE VORSTENLANDEN.
Prijs . . . . . *f* 1.50.
Op Karton. . . . » 2.50.
à Contant.
Te bekomen te Batavia, Samarang en Soerabaija bij Heeren Boekhandelaars en Boekdrukkers; te Soerakarta, te Djokjokarta en Ambarawa bij de Societeiten aldaar.
Uitgave van DE GROOT, KOLFF & Co., te Samarang en G. KOLFF & Co. te *Batavia.* (3411)

Un grand déluge de
CHAUSSURES.
N. PASCAL
a l'honneur de prévenir le public qu'il vient de recevoir directement de ***Paris,*** par le Navire
Alphonse Nicolas Cézard,
un grand assortiment de hautes Nouveautés.
CHAUSSURES
pour Dames, Messieurs et Enfants.
BOTTINES en CHEVREAU vernis, Elastiques.
BOTTINES en SATIN-LAINE français avec noeuds.
BOTTINES en SATIN-LAINE claquées, vernis, Elastiques.
BOTTINES SATIN-INDIEN et Élastiques.
BOTTINES COUTEL et Elastiques.
SOULIERS VERNIS, garnis de soie pour BAL.
SOULIERS VERNIS avec des Élastiques.
SOULIERS à la Molière et lacés.
SOULIERS SATIN-LAINE tout étoffe avec des Élastiques.
BOTTINES en SATIN-LAINE à la CRACOVIENNE à talons.
BOTTINES à la Russe à talons.
BOTTINES à l'Anglaise.
BOTTINES SATIN-LAINE, claquées vernis avec Boutons.
SOULIERS CHEVREAU doré, noeuds et boucles.
SOULIERS CHEVREAU NOIR.
SOULIERS SATIN NOIR, marron et blanc.
PANTOUFFLES CHEVREAU NOIR avec jais, noeuds, boucles, riches broderies.
PANTOUFFLES BRODÉES à la Main.
Au Comptant, grand rabais.
(3307)

MUZIEKHANDEL
van F. WEIJGAND & Co., te *'s Hage.*
Hoofddepot
voor *Java* bij H. M. VAN DORP, te *Batavia.*
EUROPESCHE PRIJZEN.
Wederom ontvangen een zeer goed gesorteerd factuur
MUZIEK,
waaronder van *Ascher, Cramer, Lefebure Wély, Osborne, Rosellen, Beijer, Oesten* en anderen.
Le SALON DES VARIÉTÉS, chansons comiques, 150 nummers.
OUVERTURES à 4 mains.
REINHARDT, HARMONIUM JOURNAL.
REPERTOIRE pour l'ORGUE en andere ORGELMUZIEK.
Verschillende airs uit OPERAS, als uit *Les Puritains, Anne Boulen, Charles VI, Reine de Chypres, Robert le Diable, Huguenots, Barbier de Seville,* etc., etc.
Met een der eerste schepen worden nog verwacht:
2 ACCOUSTICONS,
alsmede een nieuwe factuur MUZIEK ter completering van het Depot.
Alle bestellingen voor de firma WEYGAND & Co. kunnen aan den Boekhandelaar H. M. VAN DORP gerigt worden.
De prijzen van de MUZIEKWERKEN bij genoemde firma verkrijgbaar worden voor Indië niet verhoogd.
(3354)

Thans is gereed en zal aan de inteekenaren verzonden worden:
DE SCHOOLKAART VAN JAVA
en den
Indischen Archipel,
zamengesteld door de Heeren OEHLER en CRONENBERG,
in 14 bladen. . . . . . *f* 20,—
met rollen op linnen. . . . » 25.—
H. M. VAN DORP.
BATAVIA, 1 September 1863. (3358)

ONVERVALSCHTE MELK,
te bekomen bij
Njonja Marie,
Gang Stroentjie.
Men kan ook maandelijks ABONNEEREN. (3425)

Bij den Boekhandelaar **H. M. van Dorp** te *Batavia* zijn nog verkrijgbaar eenige exemplaren van de eerste uitgave van het Prachtwerk:
Fleurs, Fruits et Feuillages
choisis de la Flore et de la Pomone de l'Ile de Java
peints d'après nature par
Madame BERTHE HOOLA VAN NOOTEN.
Het werk is geheel gereed en compleet in 10 Afleveringen, elk van 4 platen, prachtig in kleuren gedrukt en groot plano formaat, 95 duim hoog en 45 duim breed.
De prijs van het compleete werk is ***f* 75.—.**
(5432)

Bij den Ondergeteekende is van de pers gekomen en zal spoedig bij alle Boekhandelaren in Neerl.-Indië te bekomen zijn:
UIT DE TOOVERWERELD.
SPROOKJES EN VERTELLINGEN
van moeder de GANS,
Plaatwerk voor de Jeugd,
bevattende 40 groote Platen, zeer geschikt om te kleuren,
Prijs *f* 3.—.
(3412) H. M. VAN DORP.

Ter perse bij den Boekhandelaar
H. M. VAN DORP, te *Batavia:*
Handleiding voor verschillende CULTURES op Java, door L. WEBER,
onder anderen inhoudende:
GAMBIERCULTUUR en FABRICATIE.
Beknopte Handleiding voor de kultuur van den BOMBYX MORI of TAMMEN ZIJDEWORM van Siam.
Bereiding van PAPIER.
Kultuur der RAMÉ, KOFFO, HENNEP, enz.
(3349)

Photographische gezigten van Batavia,
door WOODBURY & PAGE,
à *f* 5,—.
te bekomen bij
(3409) H. M. VAN DORP.

Photographische TYPEN van Java à *f* 2.— per stuk.
Te bekomen bij den Boekhandelaar
(3407) H. M. VAN DORP, te *Batavia.*

Koninklijke Natuurkundige Vereeniging in Nederlandsch-Indie
en
Nederl.-Indische Maatschappij van Nijverheid en Landbouw.

De Directiën der Natuurkundige Vereeniging in Nederlandsch-Indie en van de Maatschappij van Nijverheid en Landbouw hebben van het Gouvernement de vergunning erlangd tot het openen eener **GELD-LOTERIJ,** ten bedrage van ***f* 150.000,—.**

Deze LOTERIJ zal bestaan uit een getal van **3000 Loten,** elk groot ***f* 50,—.**

Deze Loten zullen verdeeld zijn in **kwarten** en bij **heele, halve en kwart loten** verkrijgbaar zijn bij de *Nederlandsch-IndischeEscompto-Maatschappij* tegen contante betaling en op **franco** aanvrage.

De verkrijgbaarstelling van Loten op andere plaatsen zal nader worden bekend gemaakt.

De Prijzen zijn:

De eerste groot	*f*	50,000.
» tweede »	»	16.000.
» derde »	»	8,000.
» vierde »	»	4,000.
» vijfde tot en met de twaalfde of acht prijzen van *f* 1000	»	8,000.
» dertiende tot en met de honderd twaalfde of 100 prijzen van *f* 400	»	40,000.
» honderddertiende tot en met de tweehonderdtwaalfde of honderd prijzen van *f* 200	»	20,000.
Benevens twee premiën ieder groot *f* 2000, voor het eerst en laatst uitkomende nummer, te zamen	»	4,000.
	f	150,000.

De trekking zal plaats vinden in het openbaar, op de gebruikelijke wijze ten overstaan van een Notaris.

Ingeval bij de trekking een abuis mogt plaats vinden, zal dezelve zijn van onwaarde en op een nader te bepalen dag worden herhaald.

Hoogstens veertien dagen nadat de trekking dezer Loterij zal zijn afgeloopen, zullen de houders van Loten of van derzelver onderdeelen, waarop prijzen op de trekking zijn gevallen, over de hun aankomende gelden bij de Ned.-Ind. Escompto-Maatschappij kunnen beschikken, mits tegen vertoon en intrekking der afgegevene Loterij-biljetten en onder korting van 25 pCt.

Het tijdstip der trekking zal op de gebruikelijke wijze in de dagbladen worden bekend gemaakt, zoodra al de loten zullen zijn van de hand gezet.

De gecommitteerden als boven:
W. F. VERSTEEG.
G. A. DE LANGE.
Mr. J. A. VAN DER CHIJS.
(3447) H SCHRÖDER VISSER.

Théâtre de Batavia.
Par permisson de M. le Résident.
Mardi, le 8 Septembre 1863,
Début de la Compagnie Française.
Première Représentation de:
LUCIE DE LAMMERMOOR,
Grand Opéra en Quatre Actes,
Paroles de *A. Rayer & G. Vaëz.* Musique de *Donizetti*
DISTRIBUTION:
EDGARD RAVENSWOOD . . . . MM. *Falbert.*
ASTHON . . . . *Tholer.*
ARTHUR . . . . *Marcelin.*
RAYMOND . . . . *Coudron.*
GILBERT . . . . *Maugard.*
LUCIE . . . . Mme *Maugard.*
Choeurs, hommes et dames.

Les Portes seront ouvertes à sept heures et demi
Le spectacle commencera à HUIT HEURES TRÈS PRÉCISES.

N.B. Trois Représentations seront données avant l'ouverture de l'abonnement au prix de *f* 5,— pa place. MM. et Dames abonnés qui désireraient conserver leurs loges ou places pour ces représentations sont priés d'en donner avis au bureau de location au théâtre le matin de chaque spectacle avant 10 heures. (3438)

Théâtre de Batavia.
Nous soussignés, Directeurs du Théâtre de *Batavia* avons l'honneur de vous soumettre le tableau des personne Lyriques et Dramatiques de notre compagnie.

M.M. FALBERT . . .	Premier ténor.
MARCELIN DOUCE . .	Second ténor, des premiers.
MERGLET	Première basse.
CAUDRON	Première et seconde basse.
THOLER	Baryton.
MOUGARD	Trial et grand premier comique.
DAURNÈS	Seconde basse.
BERNADAC	Laruette et comique maryon.
F. ARMAND	Jeune comique et 2e trial.
A. BAZIN	Premier rôle.
CHAUMETTE	Père noble, 1e rôle marqué.
CAILLIEZ	Coryphie basse et 3e comique.
Mes. MAUGARD . . .	Première chanteuse légère.
PROCHE	Forte chanteuse stoltz.
LEMOIGNE	Forte chanteuse et dugazon.
MOREAU	Duègne en tous genres.
CÉCILE MARTIN . .	Ingénuité et 2e dugazon.
DEMONPIERRE . . .	Soubrette en tous genres.
BAZIN	Jeune prem. et coquette.
LÉONTINE DURAND .	Soubrette, amoureuse.
BERNADAC	[illegible]
CHAUMETTE	Premier rôle.

Orchestre:
Mr. EMMANUEL . . . Chef d'orchestre.
A. MARTIN . . . . 1er Violon.
PHILIBERT . . . . Second chef et 2e violon.

Nous espérons, Mesdames et Messieurs, que vous voudrez bien nous honorer de votre bienveillant appui et soyez assurés que nous mettrons tous nos soins et tout notre zèle à nous en rendre dignes.
J. ROBERT,
EM. LEMOIGNE,
(3437) *Directeurs.*

PHOTOGRAPHISCH PORTRET
van den
Minister van Koloniën,
genomen naar een Photographie.
Te bekomen bij
(3352) H. M. VAN DORP.

Batavia English Library.
The subcribers to the above institution are hereby informed that the books have been removed from the Harmonie to the premises of Mr. A. JOURNÉ next to Messrs. LEROUX & Co.
(3387) WILLIAM E. FRASER.

Verbetering aan
SUIKERRIETMOLENS.
Aan Heeren Suikerfabriekanten.
De ondergeteekenden nemen de vrijheid het onderstaande ter Uwer kennis te brengen.

1. Dat in de laatste twee jaren sommige Staalfabriekanten in Engeland groote verbeteringen hebben gemaakt in het vervaardigen van dit metaal, waardoor zij thans staat zijn groote assen geheel van Staal te fabriceeren.

2. Dat zij in Februarij ll. nauwkeurige proeven hebben genomen met de verschillende soorten van verschillende fabriekanten, met het doel om te ontdekken, welke soort het best geschikt is voor de vervaardiging van assen voor Suikerrietmolens. Zij zijn hierin geslaagd en hebben een soort staal gevonden, dat alle vereischte eigenschappen bezit, zijnde uitmuntend smeedbaar en volstrekt niet brosch, terwijl het daarenboven buitengewoon sterk is.

3. De sterkte der assen van deze soort staal is gebleken 66 percent grooter te zijn dan van die van het best gesmeede ijzer vervaardigd.

4. Dientengevolge, ook met het oog op het groote voordeel, verbonden aan buitengewone sterkte der assen van Suikermolens, hebben zij deze wijze van vervaardiging derzelve aangenomen en zullen zij bij volgende bestellingen de Molens van zoodanige assen voorzien, in staat deselve te leveren tot den prijs van die met assen van best gesmeed ijzer, met eene verhooging van 5 percent.

Zij kunnen hier bijvoegen, dat thans een molen met assen van het nieuwe staal vervaardigd, herwaarts onderweg is en bij aankomst verkocht zal worden.
(3418) **H. O. Robinson & Co.**

NEDERLANDSCH-INDIË.

BATAVIA.

De overlandmail, loopende tot 26 Julij, is den 2den dezer alhier aangekomen, aangebracht per stoomboot *Oenarang*, gezagv. H. Kramer.

De *Javasche Courant* van heden bevat de wet, waarbij te rekenen van den dag waarop zij alhier zal zijn afgekondigd, vrijdom van regten wordt verleend bij den invoer van grondstoffen benoodigd in fabrieken en werkplaatsen ten behoeve van landbouw, nijverheid en scheepsbouw in geheel Nederlandsch-Indië. Die grondstoffen zijn:

IJzer	in staven, stukken, roeden of platen, spoorstaven, lasch- en verbindingsplaten voor spoorwegen, bouten en spijkers.
Koper.	Ruw en gaar, geslagen of geplet koper, daaronder begrepen platen in bladen voor het koperen der schepen, muntmetaal, bouten en spijkers.
Lood.	Ruw en geplet.
Staal	in staven, bladen en platen.
Zink.	Ruw en geplet, daaronder begrepen platen en bladen voor het bekleeden van schepen, bouten en spijkers.

Welk een voldoening zal onze landvoogd gesmaakt hebben bij het publiceren van deze wet, wier ontstaan wij voornamelijk aan zijne ijverige pogingen en volharding te danken hebben, en waardoor de Indische nijverheid in staat zal gesteld worden een groote stap voorwaarts te doen. Aan een lang gevoelde behoefte is alweder te hulpe gekomen, de vruchten die men er van verwachten kan, zullen zonder twijfel ook niet lang op zich laten wachten.

Eindelijk is dan alhier het zoolang met verlangen verwachte tooneelgezelschap met de laatste Engelsche mail aangekomen, en heeft voorloopig zijn intrek in het Hotel des Indes genomen. Weldra, naar wij vernemen, zal het publiek in staat gesteld worden te oordeelen, of de reeds uit Singapore verkregen berichten de waarheid bevatten, en of werkelijk de gekoesterde verwachtingen niet te leur zullen gesteld worden. Aanstaanden Dingsdag zal de eerste voorstelling plaats hebben met de opvoering der *Lucie de Lammermoor*.

Uit het door ons uit de *Javasche Courant* overgenomen bericht betreffende de gisteren gehouden parade, zal men zien, dat deze ook is bijgewoond door een der onafhankelijke prinsen. Deze is bij den Goeverneur-Generaal gelogeerd, en binnen kort zullen er, naar wij vernemen, de zonen der Sultans van Soerakarta en Djokjokarta logeren. Wij vermeenen, dat deze gedragslijn des Opperlandvoogds tegenover die inlandsche vorsten, waardoor meerdere en inniger toenadering tusschen het Nederlandsch en Inlandsch bestuur wordt te weeg gebracht, de hoogste goedkeuring van allen moet wegdragen.

Naar men verhaalt, kwam er in de Japansche binnenzee, kort na het gebeurde met de *Medusa*, een fransch linieschip, gewapend met Armstrongkanonnen, dat op het vernemen dier tijding, en in de zekerheid, dat de batterijen hem niet konden schaden, uit de verte op de batterijen vuurde en ze totaal vernielde. Hierop zette dit vaartuig volk aan wal, en men vond in een der batterijen een gesneuvelden Japannees, die een Hollandsch boek bij zich had. In dit boek was een vouwtje gelegd bij het hoofdstuk: *Hoe men stoomschepen die tegen den stroom opwerken, dient aan te vallen.* — De leerlingen hebben derhalve met het onderwijs hunner meesters hun voordeel gedaan.

Deze week heeft alhier het vergelijkend examen plaats gehad voor de betrekkingen van 1sten en 2den corrector aan de Landsdrukkerij. Van de sollicitanten die zich hadden aangegeven, namen er 6 aan het examen deel, van wie twee zich nog gedurende den loop van het onderzoek terugtrokken. Het examen liep over de Nederlandsche, de Maleische en de Javaansche taal.

Door de Directie der Javasche Bank wordt in opvolging van art. 34 van het octrooi en reglement in de *Javasche Courant* bekend gemaakt, dat op den 2den September 1863

a.	het cijfer der in omloop gebrachte bankbilletten bedroeg	*f* 17,236,545.—
b.	de saldo's van rekening courant en dadelijk opeischbare gelden beliepen . .	„ 1,341,714.20
c.	aanwezig was in de kassen aan wettig betaalmiddel	„ 14,797,457.51
	en aan vreemde munt-spetien eene waarde van	„ 87,680.—

Aangekomen Vreemdelingen te Batavia.

VAN 2 TOT 4 SEPTEMBER 1863.

MARINE-HOTEL. de Boer, van Probolingo. — H. de Wijn, van Liverpool. — C. Vonek, van Nederland. — Jounge, Mevrouw Gill, Mevrouw de Wed. Arendsen Hein, van Soerabaija. — Mr. Roosegaarde Bisschop en familie, van Padang.

HOTEL DES INDES. De Vries, Bruijn, Brand, van Heemskerck, Nieuwkerk, Modderman, van de Reede. — De Klerck, Lawick van Pabst, van Tangerang. — Meissner, Pebaqué, van Soerabaija. — Lichtenberg, Pinckernelle, Krine, Martin en familie, Coudron en familie, Bazin en familie, Merglet en familie, Morcelin en familie, Emanuel en familie, Bernadac, en familie, Mogard en familie, Valberg en familie, Leonita, Durand Marguerite, Dornesse, Frederiks, Caillier, Tholer, Manin, en Philibert, Mad. Moreau, Lemaigne, Echtg. 1 kind, van Singapore. — Vogel, van Padang.

Aangekomen Passagiers van Batavia.

VAN 29 AUGUSTUS TOT 1 SEPTEMBER 1863.

Met het Ned. Ind. stooms. *Macasser*, kapitein Bierings. de Heeren Henny, Kranse, Young, Robinson, Hulsteijn, van Rees, Bruining, Arrowsmith, Pebaqué, Maijer, de Bruijn, Diehl, Watson, Ondaatje, Meisner, van Nispen, Philips, Broeckhorst, Morris, Pangerang Pakoe Alam, Soemo di Werid, Mevrouwen Gill, en Meijer met kleinzoon, benevens Z. M. troepen van Soerabaija en Samarang.

Met het Ned. Ind. stooms. *Oenarang*, kapitein Kramer, de Heeren Le Moique en Echtgenoot met 36 personen voor het tooneelgezelschap, Duff, van Renesse van Duivenbode, Pinckernelle, Kleine, Lichtenberg, Renni, van Haasen en Echtgenoot, Emma, Barends, Walbeehm, Hillebrandt, van der Kwast, Groen Lammerding, Cloesmeijer, Z. M. troepen van Singapore Riouw en Muntok.

Met het Ned. Ind. stooms. *Padang*, kapitein W. Vogel, de Heeren Roosegaarde Bisschop, Echtgenoot en 3 kinderen, Locker de Bruijn, Brandes, Romswinckel, Mejufvrouw Hageman, Generaal-Majoor von Schierbrand, kolonel Flugi van Aspremont, Majoor van Oijen, kapitein van Boven, 1e Luitenant Kat, 2e Luitenant Thieme, Z. M. troepen van Padang en Benkoelen.

Met het Ned. schip *Cheribon*, gezagvoerder W. J. Coers, de Heeren A. Petrus, Echtg. en 2 kind., S. Petrus, M. Petrus, Dadabaij Beramjée.

Met het Ned. schip *Asia*, gezagvoerder T. Molenaar, de Heeren J. Jung, H. M. Taunay, J. J. Valkenhoff, M. Ten Hove, Dufferwiel, P. en A. de Bruin.

Met het Ned. schip *California*, gezagvoerder M. de Wijn, de Heer E. Owen.

Batavia. — Op Vrijdag den 4den September werd de 23ste verjaardag van Z. K. H. den Prins van Oranje op de hoofdplaats van Nederlands-Indië prachtig gevierd, door het houden des morgens ten 7 ure op het Waterloo plein van eene groote parade van de garnizoenen van Weltevreden, Rijswijk en Meester Cornelis, die door bijzonder schoon weder werd begunstigd. De parade werd bijgewoond door Z. E. den Gouverneur-Generaal, de kommandanten van de land- en zeemagt, den onafhankelijken prins pangeran adhipati Soerio Sasra Ningrat van Djokjokarta en andere hooggeplaatste personen.

Pekalongan. — Op den 23sten Augustus zijn door eene te Pekalongan te huis behoorende visscherspraauw, gevoerd door den djoeragan Kartipah, tusschen deze residentie en Samarang gered vier opvarenden, genaamd Abdoel Rachman, Laran, Kassi en Pak Sodrono, van eene te Karimon Java te huis behoorende praauw-majang, bestemd naar Samarang. Volgens verklaring van bovengenoemde personen was de praauw den 21sten Augustus van Karimon Java vertrokken, toen zij 's nachts door een zwaren golfslag lek sloeg en spoedig in eene ontredderden toestand geraakte, doch gelukkig niet geheel zonk, zoodat de opvarenden er zich nog aan vast konden klemmen. Na in dien toestand gedurende een dag en twee nachten op zee te hebben rondgedreven, werden zij eindelijk door de bovenbedoelde visscherspraauw ontdekt en opgenomen. Een der opvarenden, met name Pak Ngadi is van de praauw afgeslagen en vermoedelijk verdronken, terwijl van de praauw zelve en hare lading, bestaande uit brandhout, gedroogde visch, trasi enz., niets is teregt gekomen.

Japara. — De weêrsgesteldheid in deze residentie kenmerkte zich gedurende de maand Augustus door menigvuldige regens, die van tijd tot met zware onweders gepaard ging. Hierdoor ondervond zoowel de aanplant van suikerriet, als de fabriekatie van suiker veel vertraging. Gedurende eene van de hovengemelde onweêrsbuijen werden elf Javanen, die in het district Koedoes bezig waren met den veldarbeid en in een wachthuis voor den regen waren gaan schuilen, door den bliksem getroffen met het ongelukkige gevolg, dat vier hunner onmiddelijk werden gedood, terwijl de andere zeven een pijnlijk gevoel in de leden hebben behouden, waarvan zij echter naar men hoopt, spoedig zullen genenezen zijn.

Benkoelen. (Augustus). — De pokziekte in de afdeeling Mokko-Mokko, waarvan in ons nummer van 5 Augustus jl. sprake was, nam af; van 13 lijders herstelden 10 en stierven 3; daarentegen nam die ziekte in hevigheid toe in de afdeeling Seloema en speciaal in het district Talo, alwaar van 33 lijders 21 bezweken. Ook ter hoofdplaats Benkoelen brak de pokziekte op nieuw uit. In de afdeeling werden gedurende de maand Augustus gevaccineerd 88 en gerevaccineerd 33 personen; van de eersten is de bewerking op 55 en de laatsten op 21 personen gelukt. De stand der kultures in dit gewest was over het algemeen gunstig te noemen; de bevolking in de afdeeling Mokko-Mokko beijverde zich om de oude pepertuinen met koffijheesters te beplanten. De rijst kostte ter hoofdplaats Benkoelen *f* 6.50, in de afdeelingen Mokko-Mokko en Lais *f* 5 en in de afdeelingen Kroë, Kauer en Mana *f* 6. de pikol.

Lampongsche districten (Julij). — De weêrsgesteldheid kenmerkte zich gedurende de maand Julij door menigvuldige regens en hevige windvlagen. Dit veroorzaakte ter hoofdplaats eenige ligte gevallen van koorts; in de binnenlanden echter mogt de gezondheidstoestand gunstig genoemd worden. De bevolking hield zich bezig met het schoonmaken harer koffij- en peper-tuinen en met het aanleggen van ladangs. De tweede gewassen stonden allerwege gunstig en beloofden een goeden oogst. Van de hoofdplaatsen kwamen te Telok Betong aan 17 en vertrokken derwaarts 24 praauwen; terwijl van Java en elders aankwamen 43 vaartuigen en een gelijk getal vaartuigen derwaarts vertrok. Er werd ingevoerd: *f* 18,400: — aan zilveren munt, 2,748½ pikols rijst, 35 kojangs zout, 2 stuks paarden, 53 stuks geiten, en diverse eetwaren en goederen van Oosterschen en Westerschen oorsprong.

De uitvoer bestond uit: 908 pikols gom-élastiek, 188 pik. peper, 1299 pik. koffij, 2 pik. kepas, 971 pik. damar, 13500 stuks klappernoten en *f* 9270 aan zilveren munt.

Aan premiën voor het dooden van tijgers en krokodillen werd gedurende de maand Julij eene som van *f* 175 uitgegeven.

Sumatra's Westkust (Julij). — Het drooge weder, waardoor zich de maand Junij kenmerkte, hield ook gedurende de maand Julij aan en werd eerst in de laatste dagen dezer maand afgewisseld door enkele regenbuijen en op de strandplaatsen door hevige N. W. stormen en zware slagregens. In den namiddag van den 14den Julij heeft het te Lolo, afdeeling XIII Kotta's, hevig gewaaid, hetgeen gepaard ging met eene zware hagelbui, waarbij hagelkorrels ter groote van een geweerkogel neêrvielen

Op den 28sten Julij hoorde men te Ajer-Bangis een langdurig onderaardsch gedruisch, dat vergezeld ging van twee ligte schokken van het Westen naar het Oosten. De koffijtuinen in de afdeeling Rau hadden veel te lijden gehad van de hitte en de harde winden, waarvan hierboven melding is gemaakt.

De pokken epidemie in de afdeeling XIII Kotta's is zoo goed als geëindigd. Het aantal poklijders, op ultimo Junij onder behandeling, bedroeg 84, hierbij kwamen in Julij 138, te zamen 222; hiervan overleden 34 en herstelden 178, zoodat op ultimo Julij onder behandeling bleven 10 poklijders.

In de evengenoemde afdeeling en wel in de lara Panjakalan waren vele koorts- en dysenterielijders: aan 157 lijders werden geneesmiddelen verstrekt, van dezen herstelden 150 en overleden 7 personen. Dezelfde ziekte-verschijnselen deden zich voor in de lara's Lima Kaum en Telawe (afdeeling Tanah Datar). Van 301 personen, die geneeskundig behandeld werden, herstelden 177 en bleven 124 onder behandeling. De in de afdeeling Mandheling uitgebroken keelziekte, waarvan wij in ons nummer van 5 Augustus jl. melding maakten, verminderde aanmerkelijk. Bij de 31 lijders, die onder ultimo Junij onder behandeling bleven, kwamen gedurende de maand Julij nog 9. Van de 40 lijders, die alzoo verpleegd werden, herstelden 22 en bleven dus nog 18 personen onder behandeling.

(*Jav. Ct.*)

Padang, 22 Augustus. — Dingsdag middag omstreeks 6¼ uur werd alhier een fraai luchtverschijnsel waargenomen, bestaande uit een Meteoor van de prachtigste soort.

— Naar wij uit eene goede bron vernemen, zouden de werkzaamheden aan het nieuwe kampement te *Fort de Kock* gestaakt worden, doordien de regering het voornemen heeft opgevat, om in stede van steenen ijzeren kazernen te doen daarstellen.

(*Sum. Ct.*)

OFFICIELE BERICHTEN.

Bij Koninklijk besluit van den 3den Julij 1863 no. 73 zijn benoemd tot ingenieurs der tweede klasse voor de dienst van het stoomwezen in Nederlandsch-Indië, de heeren S. L. Huizer, thans opzigter-teekenaar bij de Utrechtsche ijzer-gieterij te Utrecht en C. J. van Steel, thans machinist der eerste klasse bij de Nederlandsche marine.

Civiel Departement.

Benoemd:

Tot omgaand regter in de tweede afdeeling op Java, het lid in den raad van justitie te Samarang, mr. W. E. van der Hout.

Tot advocaat en procureur bij het hoog-geregtshof van Nederlandsch-Indië mr. J. H. J. Hoek.

Tot notaris te Soerabaija mr. P. A. Klinkhamer, kandidaat notaris aldaar.

Gesteld:

Ter beschikking van den directeur der kultures, de benoemde ambtenaar voor de dienst van het boschwezen in Nederlandsch-Indië, D. J. Krol.

Door de hieronder genoemde autoriteiten zijn de volgende beschikkingen genomen:

Door den Directeur der Producten en Civiele magazijnen, gedurende de maanden Julij en Augustus 1863.

BIJ DE AFDEELING TELEGRAFIE.

Belast:

Met de waarneming der betrekking van leerling-telegrafist, de Europesche korporaal voor memorie A. M. Sturm; met bepaling, dat hij voorloopig werkzaam zal zijn bij het telegraaf-kantoor te Weltevreden.

Door den Resident van Batavia, gedurende de maand Augustus 1863.

Benoemd:

Tot adjunct-landmeter bij het kadastraal-bureau te Batavia H. A. van Put, gewezen gouvernements landmeter in de residentie Japara.

Door den Resident van Japara, gedurende de maanden Julij en Augustus 1863.

Ontslagen:

Op verzoek, eervol, wegens ziekte, de klerk ten kantore van den adsistent-resident van Japara, tevens griffier bij den landraad aldaar, J. A. C. Laurens.

Benoemd:

Tot klerk ten kantore van den adsistent-resident van Japara, tevens griffier bij den landraad aldaar, R. de Filliettaz Bousquet.

Door den Resident van Banka, gedurende de maand Julij 1866.

Benoemd:

Tot eersten klerk op het residentie-bureau te Muntok, de klerk op dat bureau J. D. Toorop.

Militair Departement.

Ontslagen:

Eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de majoor der infanterie L. A. de Klerck.

Op verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de majoor der genie B. A. de Quaij.

Benoemd:

Tot eerstaanwezend genie-officier te Tjilatjap, de majoor der genie en sappeurs J. van Staveren.

Marine Departement.

Door den Chef der Gouvernements Marine zijn gedurende de maand Augustus 1863, *de volgende beschikkingen genomen.*

Ontslagen:

Op verzoek, eervol, uit zijne betrekking, de machinist-leerling der tweede klasse J. F. Pietersen.

Benoemd:

Tot derde stuurlieden, de kweekelingen afkomstig van de kweekschool voor de zeevaart te Amsterdam B. K. Krol, H. Draijer en W. A. Wolters.

BRITSCH-INDIË.

Een hevige brand woedde den 29 Augustus binnen Singapore. Niet minder dan 57 huizen zijn in de asch gelegd of hebben schade bekomen. Hij schijnt in een bakkerij op Circular Road ontstaan te zijn. De schade wordt op 50,000 £ begroot.

— In het Engelsche Parlement is door Mr. Grant Duff voorgesteld geworden, de zetel van het Britsch-Indische bestuur uit Caltutta te verplaatsen. De Engelsch-Indische bladen verzetten zich echter zeer tegen dit voorstel.

— Te Singapore klaagt men zeer over het drooge weder, en stelt men voor steeds voort te gaan met het bidden, gelijk voor zoovele andere dingen, ook voor den terugkeer derr „by-gone days."

BUITENLANDSCHE BERICHTEN.

TELEGRAPHISCH OVERZICHT.

Konstantinopel, 24 Julij. De Circassiers hebben zich meester gemaakt van een Russisch oorlogschip, dat naar Sououmkala bestemd was, en dat schip naar Schonbrehik gebragt.

Triest, 25 Julij. Van doorgaans goed onderrigte zijde wordt uit Kopenhagen gemeld, dat de Deensche regering geen bezetting van Griekenland door vreemde troepen verlangt of verlangen zal. Koning George zou, volgens dezelfde berigten, tot de Grieksche kerk overgaan.

Parijs, 25 Julij. *La France* geeft de hoop te kennen, dat de diplomatie in de Poolsche zaak haar laatste woord niet gesproken zal hebben. Mogten hare pogingen schipbreuk lijden, het resultaat zal niettemin onmetelijk zijn. De Poolsche kwestie vond sedert eene eeuw alleen sympathie bij Frankrijk en gaf aanleiding tot coalitien tegen dit land; dit is un anders geworden. Zij die tegen ons waren, zijn nu voor ons. Rusland kan in zijn isolement den triomf zien van de groote belangen, die onder de hoede van Europa geplaatst zijn.

De *Pays* meldt, dat het nationale Poolsche comité een gedwongen leening van drie millioen roebels heeft uitgeschreven. Drie Russische zendelingen, die in Hongarije onlusten trachtten te verwekken, zijn in hechtenis genomen.

Volgens hetzelfde blad doet het Russische gouvernement aanzienlijke inkoopen van levensmiddelen van allerlei aard; reeds is de uitvoer van granen, meel en vee verboden.

Rome, 22 Julij. Men verzekert dat de brief des pausen aan den czaar, zooals die door de *Europe* is medegedeeld, op verschillende plaatsen zeer verminkt is.

De kardinaal Antonelli heeft in naam van den paus, de Bermudez in dien van Spanje bij Frankrijk een protest ingediend betreffende het gebeurde met de *Aunes*.

Marseille, 24 Julij. Volgens berigten uit Athene van 19 dezer, heeft een kapitein der troepen zich meester gemaakt van de citadel van Nauplia. Het schijnt dat hij daarbij ondersteund werd door de bevolking der stad. Het Engelsche oorlogschip *Trafalgar* is daarop onmiddelijk naar Nauplia vertrokken. Te Athene is het rustig.

Het antwoord van Rusland op de diplomatieke nota's der mogendheden heeft niet voldaan. Oostenrijk heeft reeds weder een antwoord verzonden, waarin het de voorgestelde conferentie met Rusland en Pruissen van de hand wijst.

Lord Palmerston heeft in het Lagerhuis verklaard, dat de Engelsche regering zou voortgaan in vereeniging met Frankrijk en Oostenrijk te handelen.

De Polen behalen steeds voordeelen. Het nationaal goevernement heeft in zijn orgaan de 6 voorwaarden verworpen. Op de Pruissische grenzen heeft een gevecht tusschen Poolsche en Pruissische troepen plaats gehad.

Generaal Lee is weder achter den Potomac teruggetrokken. De bezittingen in Vicksburg en Port Hudson hebben zich op genade en ongenade overgegeven.

Te New-York en te Boston heeft een groote oploop plaats gehad, waarbij verscheidene personen zijn omgekomen.

Te Washington is een ministeriële krisis op handen.

Een deputatie uit de in Engeland wonende Grieken heeft lord Palmerston voor de door hem gevolgde politiek haren dank betuigd.

Berichten uit Mexico melden dat de bevolking de Franschen zeer gezind is en dat het leger van Juarez hem verlaten heeft.

In Pruissen breidt zich meer en meer een revolutionaire geest uit.

De Parijsche bladen zijn zeer oorlogzuchtig gestemd.

LAATSTE TELEGRAMMEN.

Parijs, 28 Julij. President Lincoln gaat met de conscriptie voort. Men vreest nieuwe onlusten. Het bericht dat Charlestown is ingenomen, is onjuist, doch de voorspoed der Federalisten duurt voort.

Parijs, 29 Julij. Berichten van New-York, loopende tot 16 Julij, melden dat er erustige onlusten zijn uitgebroken die drie dagen hebben aangehouden. Er zijn negers opgehangen, en hunne huizen verbrand. De opstandelingen zijn meester gebleven van een gedeelte der stad. Er is met kanonnen gevuurd; veel dooden en gekwetsten.

Latere tijdingen houden is, dat de onlusten geëindigd zijn, en het goevernement de conscriptie heeft gestaakt.

Generaal Lee is Virginie binnengedrongen. Port Hudson heeft zich overgegeven. De aanval op Charlestown is begonnen. De Federalisten hebben, na eenige voordeelen behaald te hebben, 't eiland Morris bezet.

Te Londen is een depêche gepubliceerd van lord Napier, die een onderhoud met prins Gortschakoff heeft gehad, en hem niet heeft verbloemd, dat Engeland het Russische antwoord als eene beleediging beschouwt, die de verstandhouding tusschen de beide regeringen compromitteert. Gortschakoff is bij het denkbeeld eener conferentie van Pruissen en Oostenrijk met Rusland gebleven. De czaar zal geen bemoeijenis van vreemde mogendheden dulden in de russische zaken, die hun geheelenal vreemd moeten blijven.

Frankrijk, Oostenrijk en Engeland zijn begonnen met de wisseling eener nieuwe nota aan Rusland, die tegen het einde dezer week zal worden verzonden.

ALGEMEEN OVERZICHT.

(*Particuliere Correspondentie*).

25 Julij 1863.

Het antwoord van prins Gortschakoff op de nota van Engeland, Frankrijk en Oostenrijk is gekomen. De Russische Regering, zegt hij, kan zich zeer goed met de 6 opgegevene punten vereenigen; zij zijn geheel in haren geest en zoodra mogelijk, en zooveel mogelijk, zal zij diensvolgens handelen. Dit is eene belofte, die schijnbaar niets te wenschen overlaat, doch 't is ook niets meer dan een belofte, die zoowel nagekomen als verbroken kan worden, en daarom aan de Mogendheden niet uitermate voldoet. Bovendien een man van onzen tijd, die op de hoogte van zijn tijd stond, heeft gezegd dat beloften eigenlijk uitgedacht zijn om geschonden te worden. En er komt nog meer bij, om de Mogendheden ontevreden te stemmen. Van een wapenstilstand wil de Russische Regering niets weten; daartegenover stelt zij eene amnestie voor alle insurgenten, die de wapens neerleggen. Een conferentie wijst zij af, maar stelt aan Oostenrijk eene afzonderlijke conferentie voor in vereeniging met Pruissen. Dit zijn de drie Mogendheden die Polen in der tijd verdeeld hebben: zij hebben ook in 1815 te Weenen de bepalingen vastgesteld, volgens welke zij Polen zouden besturen, bepalingen, die *daarna* door de overige daar vertegenwoordigde Mogendheden onderteekend zijn. Op die wijze wil zij ook thans handelen: met Oostenrijk en Pruissen afspreken, welke wegen ingeslagen zullen worden, en het beslotene dan door Frankrijk, Engeland en wie meer in 1815 te Weenen vertegenwoordigd waren, laten onderteekenen.

De antwoorden van prins Gortschakoff aan elke der drie Mogendheden zijn in beleefden vorm gesteld. 't Is echter of hij 't niet heeft kunnen laten Frankrijk een hatelijkheid toe te duwen. De Poolsche opstand, zegt hij met andere woorden, zou reeds lang bezweken zijn, zoo hij niet door de revolutionnairen in het buitenland, inzonderheid uit Parijs, werd aangestookt.

De Oostenrijksche Regering heeft, om zelfs den schijn des kwaads te mijden, terstond aan die van Engeland en Frankrijk doen weten, dat zij niet den minsten lust gevoelt in het *à partje* door Rusland aan de hand gedaan, maar integendeel zich aan hare vorige nota en dus ook aan hare bondgenooten houdt. Keizer Napoleon heeft aan Engeland en Oostenrijk doen weten, dat zijns inziens het Russische antwoord nog geen reden geeft om den weg des vredes te verlaten, en dat Rusland tegen November een ligting heeft uitgeschreven van één op de duizend man, doet ons dan ook nog geen dadelijk oorlogsgevaar zien. Rusland wil op alles voorbereid zijn; geen wonder! Wij weten ook hoe spoedig wereldsche zaken kunnen veranderen, inzonderheid als Napoleon III er de hand in heeft, daarom rekenen wij oorlog zeker niet tot de onmogelijkheden, doch verwachten dien in den loop van dit jaar nog niet. Het gunstige saizoen is reeds te ver gevorderd. Engeland verlangt geen oorlog; Oostenrijk zou er zijn financiën, die thans zoo goed beginnen te staan, weder geheel door in de war brengen en Frankrijk, of liever Napoleon (*car l'Etat c'est lui*) heeft nog genoeg in Mexiko te doen. Of zou hij twijfelen?

Frankrijk heeft op dit oogenblik misschien over slechts 120,000 man infanterie te beschikken en daarmede voert men geen Europeschen oorlog. En hoe verstoord de Engelsche bladen, bepaaldelijk de invloedrijke *Times* ook wezen mogen over het hoogmoedig, ja zelfs, zoo zij meenen, ironisch antwoord van Rusland, zij werpen de schuld daarvan op hunne eigene regering, die de dwaasheid had te interveniëren, zonder dien stap des noods kracht bij te willen zetten door de wapenen.

De Paus geeft in zijn brief aan keizer Alexander de verdrukking der Roomsche kerk op als de reden, waarom al die ellende over Rusland en Polen komt.

De *Patrie* heft den krijgskreet tegen Rusland aan. Gansch Polen wordt gedood en gansch Frankrijk weent er over, volgens de voorstelling van dat blad. De *Nation* zegt hierop, dat, zoo gansch Frankrijk nu reeds huilt over de Polen, het nog vrij wat meer zou huilen als de Franschen zich voor de Polen lieten in de pan hakken en Frankrijk aan de onherstelbare gevolgen van een nieuwe interventie blootstellen.

Verwonderlijk is het, dat terwijl men meenen zou, dat de krachten der insurgenten uitgeput moesten raken en hun getal misschien niet meer dan 8000 bedraagt, zij nog steeds voortgaan zonder ook maar eenigzins den moed te verliezen. Hunne regering gaat integendeel voort met een zelfvertrouwen, alsof zij niet de minste reden had om aan de zegepraal te twijfelen. Nog dezer dagen vaardigde zij een besluit uit aan de troepen om voortaan niet meer verdedigend, maar aanvallend te werk te gaan. Zij geeft nu ook een officieel dagblad uit: *de Zelfstandigheid* geheeten. Reeds het eerste artikel in dat blad ijverde tegen alle transactie. Dezer dagen was ik in de gelegenheid een nommer te zien. Het is gewoon 8o formaat en bevat behalve officiele mededeelingen en regeringsberigten, bijdragen betreffende den opstand, het buitenland en eindelijk een rubriek wetenschappelijk en letterkundig nieuws. Nu heeft de Nat. regering ook drie provinciale of hoofdregtbanken in het leven geroepen, als te Warschau, in Lithauen en in Ruthenië. Waarlijk, haar zelfvertrouwen is groot; maar verwonderlijk is ook de stiptheid, waarmede die bevelen worden afgekondigd en gehoorzaamd. Bij het lezen van die documenten vraagt men onwillekeurig: Is het scherts of ernst? een droom of werkelijkheid? Het schijnt alsof deze onzigtbare, raadselachtige gebieders aan het voortduren van hun gouvernement in het minst niet twijfelen, en alsof het Russische gezag in Polen reeds niet meer bestaat. De bezadigdste, de koelbloedigste behoudslieden geraken bij dit ongeschokte vertrouwen der Nat. Regering het spoor bijster, evenzeer als de hardnekkigste twijfelaar. En welk soort van menschen het zijn, die onder hare bevelen staan, blijkt weder uit een correspondentie, die ik dezer dagen in de *Daily News* las. Alvorens Brody te verlaten, zegt de berigtgever, bezocht ik het hospitaal en vond daar onder de gekwetsten een 19jarig meisje. Zij was aan de kuit gekwetst; de kogel was den vorigen avond uit de wond gehaald. Zij had zich bij de opstandelingen aangesloten om zich op de Russen te wreken, die haar vader naar Siberië hadden gezonden. Vóór zij gekwetst werd, heeft zij drie Kozakken gedood, en ondanks hare verwonding den weg naar de Oostenrijksche grens, een afstand van drie kilometers, te voet afgelegd.

Opmerking verdient het, hoe het geheimzinnig Nationaal bewind zich overal weet te doen gehoorzamen. Onder meer verhaalt men daarvan het volgend staaltje: Een Russisch generaal, gehuwd met een Poolsche dame, werd op zekeren dag in zijne woning aangesproken door een man die hem eene kwitantie voorlegde voor de belastingen die hij voor de goederen zijner vrouw moest opbrengen. De generaal zeide tot hem, dat niets belette, hem te laten doodschieten, waarop de ander rustig antwoordde, dat kunt ge, maar wees verzekerd, dat mijn dood dadelijk gewroken zal worden. De generaal betaalde.

Wat de zaak der Alands-eilanden betreft, nooit zijn de Russen zoo onbeschaamd geweest om zóó te handelen, dat men hun schending van het traktaat van Parijs kan ten laste leggen. Zij hebben daar verdedigingswerken voorbereid, eene stad gebouwd, een hulp-kanaal gegraven, maar geen vestingwerken aangelegd, en strikt genomen valt er dus niets tegen te zeggen. De toebereidselen zijn echter van dien aard dat, ingeval de oorlog verklaard mogt worden, binnen acht dagen de Alandseilanden met geduchte batterijen zullen overdekt zijn, en uit het gegraven kanaal kanonneerbooten kunnen in zee steken, naar een nieuw stelsel gepantserd.

BIJVOEGSEL

VAN DEN

JAVA-BODE

van Zaturdag 5 September 1863, N°. 71.

Grootvorst Konstantijn ontvangt dagelijks in een gesloten paket, verzegeld door elken ambtenaar, wiens handen het passeert, de buiten- en binnenlandsche bladen. De geheime politie voegt daar op hare beurt alle stukken van het revolutionnair bewind bij die zij magtig kan worden, proclamatiën, waarschuwingen, dagorders, enz. Op zekeren dag, in den kleinen kring zijner meest vertrouwden dit paket doorloopende, liet hij zich onder het lezen den wensch ontvallen, dat hij die geheimzinnige leden van het „Nationaal bewind" toch gaarne eens zou zien. Den volgenden dag ontving hij weder, als naar gewoonte, zijn paket, en vond tusschen de dagbladen in een omslag twaalf visite-kaart-portretten, met het opschrift: photografiën der leden van de Poolsche Nationale regering. Zag de grootvorst, spràkeloos van verbazing, zijn losweg geuiten wensch voldaan, hij was echter bij de bezigtiging te leur gesteld, want de afbeeldingen waren niet *en face*, maar van achteren genomen, en de bewindsmannen lieten hem den rug zien, zoodat hij niet veel wijzer werd dan slechts in één opzigt: nog voorzigtiger in zijne woorden en wenschen en de keuze zijner naaste omgeving te zijn.

De *Süd Deutsche Zeitung* gaf dezer dagen een correspondentie tusschen den kroonprins van Pruissen en zijn vader. De koning beschuldigt zijn zoon van verzet en deze werpt die beschuldiging van zich af, doch verklaart ronduit dat hij de maatregelen van zijn vader voor verkeerd en strijdig met de constitutie houdt, en dat hij vast besloten is zich in de tegenwoordige omstandigheden zóó te gedragen, als hij zich verpligt acht voor zijn eigen toekomst en die zijner nakomelingen. Het moet vooral de kroonprinses zijn, die haren echtgenoot tot zoodanig gedrag heeft geraden, en de Engelsche bladen zijn daar niet weinig trotsch op. Intusschen gaat de Regering haar gang. Reeds hebben 8 dagbladen twee, en 49 ééne waarschuwing ontvangen! En het drukpersdecreet bestaat nog geen twee maanden! Ten aanzien van het feest te Keulen aan de Afgevaardigden van Rhijn-Pruissen en Westphalen gegeven, heeft zij zich echter boven verwachting liberaal betoond, dat wil zeggen: zij heeft het niet door de politie laten storen. En toch was het eene vrij krachtige demonstratie tegen haar. Na het dejeuner te Keulen te hebben gebruikt, voeren de feestgenooten naar Rolandseck. Elke stad, elk dorp dat men voorbijkwam, toonde door vlaggen en zakdoekgewuif zijne sympathie. Boven Bonn voer men het huis voorbij, waar vroeger Arndt woonde. Er vertoonde zich op het balkon een dame in het zwart, naar alle waarschijnlijkheid des dichters weduwe, die ook met den zakdoek wuifde, en terstond werd op het stoomjagt zijn: *Was ist des Deutschen Vaterland?* uit één mond aangeheven. Na te Rolandseck het feestmaal te hebben gebruikt, keerde men des avonds naar Keulen terug, doch ook toen nog bewees de bevolking langs de oevers door menig vuurwerk hare ingenomenheid met hare vertegenwoordigers. Te Wallin bij Stettin wordt een schip gebouwd, dat den naam van *Kladderadatsch* zal dragen, en de redactie van het Tijdschrift van dien naam zal bij het afloopen uitgenoodigd worden om tegenwoordig te zijn. Het galjoen draagt een kop, het trouwe welbekende afbeeldsel van *Kladderadatsch*, terwijl de even bekende beeldtenissen van Schulze en Müller den spiegel versieren.

In Zwitserland heeft, gelijk ik in mijn vorigen meen u te hebben gemeld, de verwerping van het traktaat met Nederland door onze volksvertegenwoordiging diepen indruk gemaakt. De Bondsraad verlangt eene herziening der kantonnele wetten nopens de nederzetting der Israelieten in Zwitserland, en de Fransche Regering stelt met het oog daarop de behandeling van haar handelstraktaat met dezen staat tot helft September uit. De heer Bischofsheim, een Israeliet, vroeger te Amsterdam, nu te Parijs gevestigd, heeft den burgemeester van eerstgenoemde stad eene aanzienlijke som voor liefdadige doeleinden toegezonden, uit erkentelijkheid voor de door onze volksvertegenwoordigers betoonde liberaliteit ten aanzien van zijne geloofsgenooten in Zwitserland.

Terwijl in Oostenrijk de voorgedragen begrooting heeft aangetoond dat de financiën aldaar op een goeden weg zijn, en men er naar streeft om de uitgaven voor goed door de inkomsten te dekken, zoekt de Italiaansche regering hetzelfde doel te bereiken, heeft 15,000 soldaten afgedankt en haar voorstel tot eene belasting op de inkomsten met 130 tegen 70 stemmen aangenomen gezien. De moeijelijkheden met Frankrijk, die hadden kunnen ontstaan ten gevolge der aanhouding in de haven van Genua van een 5tal roovers op een Fransch schip, hebben geen oogenblik gedreigd ernstig te worden. De roovers zijn uitgeleverd, doch geen beambte is er om afgezet. Naar alle waarschijnlijkheid zal de Italiaansche regering nu hunne uitlevering aan Frankrijk vragen en verkrijgen. Garibaldi ziet er goed uit. Zijne wond is nog niet digt. Het gaan valt hem moeijelijk. Toch is er nog steeds vooruitgang te bespeuren en bestaat de mogelijkheid op volkomen herstel. Onlangs werd hij door den koning genoodigd om tegenwoordig te zijn bij een concours van scherpschutters en zich te overtuigen dat zij goed schoten. Hij gaf ten antwoord: „Ik weet dat zij goed schieten. Ik heb dat zelf bij Aspremonte ondervonden, en de schutter is dien ten gevolge ook tot generaal bevorderd."

Ofschoon het onlangs gebeurde te Athene den toekomstigen koning van Griekenland zeker niet bijzonder ingenomen heeft gemaakt met zijn tweede vaderland, zoo zal zijn vertrek toch niet worden uitgesteld, maar in September plaats hebben. Hij zal dan over Brussel, Parijs en Londen gaan, van Londen op Toulon en daar een Grieksch stoomfregat vinden. Zoodra hij hierop overgaat, legt hij zijn incognito af en wordt koning. Dan zal de koninklijke vlag geheschen worden en met 101 kanonschoten deze plegtigheid worden gevierd. Intusschen heeft de nationale vergadering zijn brief beantwoord en hem reeds meerderjarig verklaard.

Toen het zoo lang duurde, eer de tijding der inbezitneming van Mexiko, over N. York ontvangen, door Forey zelf bevestigd werd, begon men in Frankrijk reeds te twijfelen, of zij wel waar zou wezen. Zij is echter officieel bevestigd; ja meer dan dat! De gelukkige maarschalk schrijft, dat de Mexikanen onbeschrijfelijk gelukkig zich gevoelen. Twee honderd-duizend Mexikanen riepen om strijd: Leve de Keizer! Leve de Keizerin! en het was een wonder, dat men onder de bloemkransen en ruikers, die werden toegeworpen, niet begraven werd.

De zilveren sleutels der stad zullen eerlang den keizer worden aangeboden en een klein getrokken kanonnetje is voor het prinsje: dat willen de Mexikanen absoluut. Generaal Forey zou nu eerlang zich gereed maken om Juarez, die zich met 6000 man te San Luis da Potori bevindt, te vervolgen. De keizer heeft intusschen de uit Mexiko toegezonden vaandels en standaards aan de troepen overhandigd; er wordt te Parijs een *Boulevard Mexique* gebouwd en een monument opgerigt ter herinnering aan de soldaten, die bezweken zijn. Of het ook is ter herinnering aan de helft van de 700 Afrikaansche soldaten, die, gelijk gij u herinnert, de onderkoning van Egypte gegeven had, meldt men niet; maar wel dat deze lieden evenmin als de Europeanen tegen het klimaat bestand waren, zoodat dan ook hun getal zeer verminderd is. Om de ingenomenheid der Mexikanen met Frankrijk een weinig te bekoelen, heeft Forey, volgens een der berigten, de goederen verbeurd verklaard van allen die de wapenen tegen Frankrijk gedragen hebben.

Het leven van Jezus van Renan maakt bij voortduring in Frankrijk veel opgang. Het kost slechts 8 francs en de Hollandsche vertaling zal nog minder kosten. Een groot verschil dus met de lijvige werken van onzen v. Oosterzee en Meijboom over hetzelfde onderwerp. De keizer zal het boek van Renan te Vichy lezen, waar de keizerin hem niet plagen kan; deze toch is er zeer tegen, dat haar gemaal zulke goddelooze boeken leest.

De oorzaak der echtscheiding van den graaf de Persigny moet in het ligtvaardig gedrag van zijne echtgenoot liggen, dat reeds lang door de vingers scheen gezien, maar door eene scène op het bal Mabille al te veel opspraak begon te verwekken. Mevrouw was daar gekomen om zich van de ontrouw van haar vriend, den hertog de Grammont Caderouse te overtuigen, die er ook werkelijk met eene andere dame wandelde, en dien zij daarom een oorvijg gaf. De hertog, nog al op de vormen gesteld, bood haar den arm en geleidde haar naar haar rijtuig. Den volgenden dag echter wist gansch Parijs het gebeurde.

De burgemeester van Brussel, de heer Fontainas (hij was zoo algemeen bekend en bemind, dat men hem bijna burgemeester van Belgie zou hebben genoemd) is overleden en plegtig begraven. De lijkkoets had den vorm van een praalgraf en reikte tot aan de tweede verdieping van vele huizen. Koning Leopold heeft de viering van den 32sten verjaardag zijner regering in de St. Gadule gevierd. Ik had, zeide hij, gedacht dat ik deze kerk niet anders dan in een doodkist zou binnenkomen." „Sire! was het antwoord van den pastoor," „wij hopen nog over 18 jaar het halve eeuwfeest uwer regering te vieren."

In Engeland wordt de houding van lord Palmerston tegenover de heeren Roebuck en Lindsay algemeen bewonderd. Hij heeft, zegt men, dikwijls knap gehandeld en knap gesproken, maar nooit zoo als bij deze gelegenheid. Hoeveel moeijelijkheden bedreigden hem toch! Daar was, vooreerst, de keizer der Franschen, dien hij niet beleedigen mogt en hij heeft dit ook niet gedaan. Lindsay en Roebuck behooren beiden tot zijne partij en hij mogt hunne ijdelheid niet kwetsen. Te gelijk had hij gewigtige constitutionnele beginselen te handhaven, en hij heeft zich van dien pligt gekweten. Hij prees Louis Napoleon, goot balsem op de gekwetste ijdelheid zijner vrienden, en diende hun toch te gelijk goeden raad en de noodige berisping toe; met de eene hand zeepte hij hen in en scheerde hen met de andere, waarin hij een ruw scheermes had.

Ten aanzien van Denemarken heeft hij de hoop op eene minnelijke schikking met Duitschland nog niet opgegeven.

De nieuwe opperbevelhebber der Noordelijken in Amerika overtreft de verwachtingen die velen van hem koesterden even ver, als zijn voorganger Hooker die teleur heeft gesteld. Generaal Lee van de Zuidelijken, die Washington en Baltimore zoo ernstig bedreigde, is door hem in een strijd van vier dagen, gedurende welke de kans soms zeer twijfelachtig stond, bij Geltysburg geslagen en zocht daarop de Potomac over te komen, die echter te veel gezwollen was om hem dit te vergunnen. Meade achtervolgde hem met zooveel haast, als de slechte wegen toelieten en staat nu volgens de laatste berigten weder tegenover hem, zoodat wel reeds een nieuwe veldslag zal hebben plaats gehad, die welligt beslissend is geweest. De vice-president der Zuidelijken, Stephens, had toch vrijgeleide naar Washington gevraagd, om gewigtige tijdingen te brengen. In weerwil van het hooghartige antwoord dat de gewone wegen openstonden voor mededeelingen tusschen de strijdkrachten van de Unie en de insurgenten, is hij toch niet afgeschrikt, maar moet, meent men, vredesvoorstellen van den president Davis hebben gebragt. Die voorstellen zouden o. a. inhouden dat voortaan de Unie in twee deelen gescheiden wordt, die elk eene afzonderlijke regering zouden hebben, doch onder één president. Ook in het Noordelijk kabinet zou eene partij zeer voor vrede gestemd zijn en dit aanleiding geven tot eene ministeriele krisis. Seward zou hebben voorgesteld: algemeene amnestie, onder toekenning van bescherming van regten en eigendommen met uitzondering alleen van de hoofden van den opstand. Voorts zou hij aandringen op de vernietiging der confiscatie-acte en de intrekking der proclamatie, waarbij de slaven vrij verklaard zijn. Van beide zijden schijnt dus nu de vrede te worden begeerd. Het Zuiden ziet zich daartoe zeker verpligt, door de verliezen van de laatste dagen. De bezetting van Vicksburg heeft zich toch overgegeven, wegens gebrek aan levensmiddelen, en Port Hudson zal nu ook weldra moeten vallen. Daarmede zou dan de geheele Misissippi in handen der Noordelijken zijn en de Zuidelijken zouden dan van hunne makkers in Arkensay, Texas, Missouri enz. afgescheiden zijn. Doch ook de Noordelijken hebben reden om naar het einde van een oorlog te verlangen, die meer en meer impopulair wordt. Zoo hebben nu weder te N.-York ernstige ongeregeldheden plaats gehad, wegens het uitschrijven der laatste conscriptie.

Hier te lande heeft de aanslag op het leven van den Aartsbisschop van Utrecht, Joh. Zwijsen, waarvan de dagbladen u wel het noodige zullen mededeelen, een diepen indruk gemaakt. Het is ook zoo iets ongewoons in ons land en behoort meer in Italië te huis. Zonderling dat der justitie eerst 12 uur later kennis werd gegeven van het gebeurde. Men schijnt het dus te hebben willen stil houden. Misschien was daar reden voor! Zonderling ook, dat de Bisschop op niemand vermoeden heeft! Men weet het anders ligt, wanneer men een vijand heeft, die tot zoo iets in staat zou zijn. Een bisschop kan echter in dit opzigt niet met een gewoon mensch vergeleken worden. Hoe het ook zij, men herinnert zich vroegere praatjes over zijn Eerw. uit de dagen van Willem II. De kogel is thans uit de wond gehaald, en de patient kan nu als buiten alle gevaar worden beschouwd, ofschoon er eene exsudatie op het voorste gedeelte van het dijbeen wordt waargenomen, waarover de deskundigen zich verwonderen, maar niet verontrusten.

Met genoegen verneemt gij zeker dat de doorgraving van Holland op zijn smalst nu toch naar alle waarschijnlijkheid zal doorgaan. De koning heeft zijne bewilliging verleend tot het oprigten der Maatschappij, de heer Jäger heeft tegen de volgende maand de aandeelhouders opgeroepen en zal hun dan kennis geven van de maatregelen, die inmiddels getroffen zijn, om de verwezenlijking van het doel der maatschappij en de financiële belangen der aandeelhouders te waarborgen. Bovendien hebben vijf leden van den gemeenteraad van Amsterdam voorgesteld met de kanaalmaatschappij eene overeenkomst aan te gaan, waarbij deze een deel harer regten voor eene som van 5 millioen aan Amsterdam zou afstaan, zoodra het kanaal voor de zeevaart zal zijn opengesteld. De hoofdkommissie voor het Nationeel gedenkteeken heeft de keus gegeven tusschen 3 plannen: 1o een gedenkteeken te Scheveningen, ter waarde van 5 à 8000 gulden; 2o. een monument van brons of marmer, in het Willemspark à *f* 70,000; 3o. eene nationale ambachtschool te Amsterdam à *f* 200,000. Zij verwacht *f* 500,000 à *f* 600,000 aan bijdragen. De Hervormde synode zal het nog eens beproeven om naar aanleiding van art. 23 van het algemeen reglement een reglement te maken op de vrije verkiezing van kerkeraadsleden. Zij was daartoe wel half gedrongen door de menigte adressen die haar daarom verzochten. Zij kan het mijns inziens ook gerustelijk doen. Hoogst waarschijnlijk zal haar ontwerp-reglement toch weder afgestemd worden door de provinciale en klassikale besturen, aan welke het moet worden toegezonden.

NEDERLAND.

(*Van den specialen Correspondent van den Java-Bode.*)

'S GRAVENHAGE, 25 Julij 1863

We hebben het druk gehad in de laatste week. De verkiezingen voor de gemeenteraden waren aan de orde. Als gij het *esprit de clocher* kent dat er in het moederland heerscht, zult ge kunnen begrijpen, hoe die gebeurtenis eene algemeene drukte heeft veroorzaakt. Voor de Tweede Kamer herkiest men gewoonlijk de vertegenwoordigers die zitting hebben; voor de provinciale staten ook, en voor den gemeenteraad — ook; maar *die* personen kent men en, kiest men de anderen op aanraden en van de leiders, hier velt men zelf een oordeel; hier gevoelt men al zijne waardigheid en zijn gewigt als kiezer. Er zijn twaalf honderd gemeenteraden; reken dat er gemiddeld vijf leden moeten gekozen worden; dan zijn er toch zes duizend persoonlijke kwestien en zes duizend eigenbelangetjes in het spel. 't Is een nationale beweging, die verkiezing voor de gemeenteraden. — „Ik ben er door, met vlag en wimpel! met bijna algemeene stemmen," riep mij een buitenman toe, toen ik op een avond de societeit binnen kwam. Ik dacht dat hij zijn examen had gedaan, ofschoon hij mij daarvoor wel wat oud voorkwam. De man was lid van zijn gemeenteraad gebleven met 10 stemmen meer dan een ander — zijn antagonist in dat kollegie — die maar 189 stemmen had. Wat er gekuipt en gekaballeerd is voor die 10 stemmen die de ander miste, kan men wel nagaan. Want elk heeft zijn eigen kandidaat. Bij de verkiezing in den Haag waren er honderd twintig personen die 2, en twee honderd zestig die één stem van de 12720 op zich vereenigd hadden.

De beweging is nu voorbij op enkele herkiezingen na; een dessert voor de liefhebbers. De dagbladen moesten er zich wel mede bezig houden, daar de gebeurtenissen van algemeen staatkundig belang op dit oogenblik in Nederland schijnen opgehouden te hebben. Alles heeft vakantie, van Zijne Majesteit, den koning af, die den zomer in Baden-Baden doorbrengt, tot den klerk bij de departementen, die met den volkstrein voor een paar dagen uit stad gaat en zijn kantoorjasje aan den kapstok hangt. Vroeger ging de koning naar Wiesbaden, waar hoogstdeszelfs villa stond; die villa heeft Z. M. echter laten verkoopen, en het is thans Baden-Baden, dat de eer heeft Hem des zomers te mogen ontvangen.

Ook de Ministers doen uitstapjes, om — zoo als het in officielen stijl heet, zich persoonlijk te overtuigen van den toestand eener streek of instelling; de hoofdambtenaren maken eveneens uitstapjes, onder den naam van inspectiereizen. Er is ontzaggelijk veel te bezoeken en te inspecteren in Nederland. Dan komen er bij de exposities, congressen, algemeene vergaderingen enz., die toch ook niet kunnen plaats hebben zonder dat de autoriteiten des lands zich doen zien of laten vertegenwoordigen. Ik noem onder anderen de opening van den centraal spoorweg van Utrecht naar Zwolle, die thans voor een deel, tot Hattem, in exploitatie is gebragt. Die opening had den 16den dezer plaats en ging met de gewone plegtigheden en feesten gepaard. Aan redevoeringen ontbrak het niet: zulke kostelijke gelegenheden laat men niet verloren gaan om speeches te houden.

Op het nijverheidscongres te Rotterdam bood zich eene andere welkome gelegenheid daartoe aan. Dat congres werd den 14den geopend onder voorzitterschap van prof. van der Boon Mesch. Onder de daar behandelde punten, waren er verscheidene die inderdaad van belang zijn, als bijv. het uitloven van eene premie van *f* 150 voor den gezagvoerder van een Nederlandsch koopvaardijschip, die het beste scheeps-journaal zal hebben ingeleverd overeenstemmende met de bepalingen van het meteorologisch instituut. Voorts het houden eener tentoonstelling van wis- en natuurkundige werktuigen. Maar vooral is van belang de poging welke de Maatschappij van Nijverheid wil aanwenden om eene regeling van den arbeid der fabrieks-kinderen te verkrijgen. Die zaak heeft hier sints lang de aandacht gaande gehouden: in de fabrieksteden worden de kinderen verwaarloosd, ter wille van eenige stuivers die zij daags is de fabrieken kunnen verdienen met een ongezonden, geestdoovenden arbeid. Dr. Coronel vestigde er het oog op in een wetenschappelijk artikel; de bekende schrijver J. J. Cremer schreef er eene novelle over, die hij in verscheidene steden voordroeg, ten einde de sympathie der natie voor die ongelukkige kinderen op te wekken. In de Tweede Kamer werden er adressen over ingezonden; thans zal de Maatschappij van nijverheid deze zaak bij de Regering behartigen.

Behalve andere punten werd er ook nog door de Maatschappij besloten een wedstrijd van brandkasten te doen houden. Een wedstrijd van brandkasten! Dit bleef voor onze negentiende eeuw bewaard — Sadrach, Mesach en Abednego van ijzer: wij worden geducht materialistisch.

Naauwelijks was het congres ter overweging van die stoffelijke belangen geëindigd, of eene andere vergadering werd geopend: de 66ste algemeene vergadering van het Nederlandsch zendeling genootschap. Vier zendelingen hebben bij deze gelegenheid hunne instructien ontvangen; een is er bestemd voor Ceram, een voor Java en twee voor Minahassa. Er is gezongen, gebeden, gepreekt en verslag uitgebragt, onder anderen ook over den geldelijken toestand, die niet gunstig is. Er is een te kort van bijna *f* 10,000, bij eene jaarlijksche ontvangst van ongeveer zestienvoud. Bijzonder groot is dus de belangstelling in deze zaak niet.

Wat Nederland betreft, het heeft zoo veel te geven. Nog onlangs contribueerde men om Matamoras uit de gevangenis in Spanje te helpen, en 't lijkt geen twijfel of hij zal voor een deel ook voor hollandsche rekening komen. De galeistraf, waartoe hij door de spaansche regters veroordeeld is, wegens het verbreiden van het protestantisme in dat land, waar de katholieke godsdienst de godsdienst van staat is, heeft de koningin veranderd in levenslange ballingschap. De tusschenkomst van Engelsche en Nederlandsche protestanten is op dat besluit der koningin, zegt men, van grooten invloed geweest, en in Nederland werd Matamoras als een martelaar en een geloofsheld bekend gemaakt door hen, die zich zijn lot hadden aangetrokken, met inderdaad loffelijke stoutmoedigheid en volharding. Inzonderheid heeft Dr. Capadose voor de spaansche protestanten geijverd. Verscheidene brochures van zijne hand, de correspondentie tusschen Matamoros en hem enz., zijn hier publiek geworden en bij duizenden verkocht.

De zaak echter is van verschillende zijden op te vatten. Zij die meenen dat de eerste pligt van een onderdaan de gehoorzaamheid aan de staatswetten is, zijn van oordeel dat Matamoras door het protestantisme te verkondigen weten moest wat hij deed, en dat niemand regt heeft te interveniëren in de binnenlandsche staatkunde van een rijk. Thans is in Noord-Amerika; in den staat Utah, de bekende voorganger der Mormonen-secte, Brygham Young, in de gevangenis gezet, beschuldigd van veelwijverij. Zullen nu de Mohamedanen voor hem opkomen? Zoo zij 't deden, zouden zij hetzelfde regt hebben als de protestanten, die voor Matamoras in de bres sprongen. De staatswet in Amerika verbiedt de veelwijverij, en Brygham Young staat ze voor uit geloofsovertuiging. De toestanden zijn dus vrij wel gelijk, ofschoon wij voor ons zeker niet beweren dat protestantisme en veelwijverij op dezelfde lijn moeten gesteld worden. Dat is echter een subjectief oordeel. In geloofszaken is er geen absolute waarheid.

Zij, van wie de beweging ten gunste van Matamoras uitging, zijn — dit zal niemand ontkennen — ijverig in den geloove. Niet genoeg dat er in elke gemeente gelegenheid is om het „woord" te hooren, men zal nu een godsdienstige pique-nique in het bosch van Wolfheze houden. Den 6den Augustus a. s. zal daar een Evangelisch Nationaal zendingsfeest plaats hebben. Een 20tal sprekers zal er optreden en een feest-spoortrein zal de belangstellenden uit andere deelen des lands er heenvoeren. Voor de 2de klasse rijtuigen zijn 250, voor die der 3de klasse 1700 plaatsen opengesteld. Onder de sprekers noemt men de corypheën der orthodoxie. Op het terrein zal koffij, brood, thee en bier verkrijbaar zijn. Feestliederen zijn er al voor uitgegeven. Kortom 't zal een religieus feest zijn, zoo als men tot dusverre niet gezien heeft.

Want zoo iets heeft men nog niet vertoond in Nederland. Congressen, pleiziertreinen enz. enz. zijn hier al lang aan de orde, maar aan zulk een preek op het open veld, als men kerken in overvloed heeft, had nog niemand gedacht. De man heeft eer van het nieuwe denkbeeld — maar zou hij zóó door de nieuwheid er van verblind zijn geweest, dat hij geheel vergeten heeft, dat wij in de regenweken zijn en de godsdienstige stemming uit den aard der zaak wel eenigermate lijden moet, als men met de voeten in het slijk staat en den dominé onder een parapluie moet aanhooren. Ik loop evenwel de zaak niet vooruit en wensch den zamenkomenden van harte veel stichting en mooi weêr.

Intusschen men is in ons land zoo gewoon aan regen, dat men er geen feest om uitstelt. Ook de yachtclub heeft er haar jaarlijkschen wedstrijd niet om verdaagd. Dat feest kreeg er zelfs nog meer lokale kleur door. Een paar bootjes verongelukten bijna door 't onstuimige weêr, en het feest van den dag werd opgeluisterd door een vijftal heuzige schipbreukelingen. Het programma werd daardoor eenigzins gevarieërd. Hetzelfde slechte weder was evenwel bijna oorzaak geweest, dat onze kunst een groot — laat ik liever zeggen een talrijk verlies had geleden. Een onzer hollandsche tooneelgezelschappen, dat voorstellingen in de noordelijke provincien ging geven, en zich op een scheepje bevond, geraakte te water: de premier jeune, de père noble, de duègne, de soubrette, de eerste, tweede en derde utilité — kortom bijna allen waren in een oogenblik van de oppervlakte der aarde verdwenen, en het waren franeker schippersgezellen, die ons tooneel gered hebben. Wij die denken, dat ons tooneel reddeloos verloren is en reeds lang onder peil is gezonken, hebben hier een treffend bewijs van het tegendeel ontvangen: hoe diep ook gezonken, de franeker schippers hebben het tooneel weder doen herrijzen.

Maar ik vergeet u te spreken van een voorval, dat hier te lande veel meer sensatie heeft veroorzaakt, en van ernstiger natuur is. De aartsbisschop van Utrecht, die te Haren nabij 's Hertogenbosch woont, is bijna slagtoffer van een moord geworden. Men heeft à bout portant een pistool op hem gelost, maar wie en waar weet men niet. De aartsbisschop schijnt zijn moordenaar te kennen, maar wil hem niet noemen, en al de omstandigheden die deze gebeurtenis vergezellen, zijn zoo zonderling, dat de justitie zelve er niets van begrijpt en slechts vermoedt. Het publiek van zijn kant vermoedt ook; en als Monseigneur van Zwijzen geene hooge geestelijke waardigheid bekleedde, zou men al ligt de onbescheidenheid hebben gehad om dat vermoeden te uiten. De aartsbisschop is thans buiten gevaar: de kogel is uit de wond gehaald; maar daarmede is de zaak zelve niet opgelost, en waarschijnlijk zal zij wel nooit opgelost worden, want men spreekt over het voorgevallene ook steeds met de achting en den eerbied, welke men ten onzent aan de geestelijkheid van elke belijdenis toedraagt. En niet ten onzent alleen. Ook in Frankrijk wordt dat beginsel gehandhaafd, en nog onlangs werd op de tentoonstelling van schilderijen te Parijs een doek afgewezen, omdat daarin onder den titel van *les abbés en goguette* de geestelijkheid in een *al* te vrolijken luim werd voorgesteld. De schilder maakte echter van zijn regt gebruik om het stuk te doen opnemen in de lokalen der „afgekeurde schilderijen", eene goede instelling bij de expositie te Parijs: daardoor kan het publiek zelf oordeelen, of het werk eens kunstenaars ten onregte werd afgewezen. Maar nu ging iedereen naar die zalen om de *abbés* te zien, en zoo het onderwerp aan de commissie aanleiding had gegeven om het doek te weigeren, het talent van den kunstenaar stond boven alle verdenking en zijn onderwerp — vond bij de overgroote meerderheid bijval. Dit bragt een Amerikaan op het denkbeeld om het stuk te koopen. Hij betaalde het met 100,000 francs en reist er nu Frankrijk mede door, zeer zeker niet ten pleiziere der geestelijkheid, maar hoogst waarschijnlijk tot zijn groot voordeel: voor een halven franc wil ieder dat „beruchte" stuk wel eens zien.

Als het maar niet aanmoedigt om meer van die stukken te maken, wat niet zoo te verwonderen zou zijn. Schilderijen toch die verkocht worden wil ieder wel maken, want zoo er jaarlijks duizenden en duizenden in de wereld worden gebragt, het aantal dat zijn kooper vindt is gering. In Nederland vooral. De laatst gehouden tentoonstelling te 's Gravenhage bewijst het, en zoo men vroeger voor meinig goed stuk een débouché vond in de kostbare galerij van den baron van Brienen, door diens dood is zoowel dat débouché gesloten als menig ander, dat door de voorspraak van den heer van Brienen geopend werd. Bij de behandeling der begrooting van binnenlandsche zaken, gaf de heer Thorbecke, naar aanleiding van het adres der haagsche kunstenaars over den aankoop der schilderij van Verboeckhoven, de toezegging dat het Nederlandsch gouvernement *f* 4000 's jaars beschikbaar zou stellen voor uitnemende voortbrengselen van nationale kunst. Men had zich gevleid, dat op de tentoonstelling te 's Gravenhage een paar aankoopen zouden geschieden en werkelijk rigtte zich de Minister tot de commissie voor die tentoonstelling om van haar te vernemen, of er zoodanige stukken waren en door haar werden aanbevolen. De commissie is onpartijdig genoeg geweest om te verklaren, dat zij geen schilderijen van deze tentoonstelling voor den aankoop door het gouvernement geschikt achtte, hoeveel waarde zij ook overigens hadden. Natuurlijk heeft dit besluit een weinig kwaad bloed bij de kunstenaars gezet, maar hij, die onbevangen oordeelt, moet de commissie in het gelijk stellen.

Op die *f* 4000 wordt, ik zal niet zeggen gespeculeerd, maar er is toch menig schilder, die er een begeerig oog op werpt. Evenwel er zijn ook onbaatzuchtige kunstenaars: die zenden hunne schilderijen present. Goedkooper kan men ze al niet geven. Zoo bood dezer dagen de heer A. Hilverdink aan Zijne Majesteit eene historische schilderij aan, voorstellende de belegering der stad Alkmaar in 1573. Die aanbieding doet hij ter gelegenheid van het vijftigjarig bestaan onzer herkregen onafhankelijkheid, al moet ieder erkennen, dat het verband tusschen 1813 en 1573 niet zoo veel deudelijk is. Voorloopig is de schilderij te zien op de groote zaal op het binnenhof. Ligt dat er iets te zien is op het binnenhof nu de kamers naar huis zijn; maar het stuk is minder mooi dan groot, en velen zijn weinig ingenomen met het vooruitzigt dat Z. M. het bestemmen zal als no. 1 voor de te stichten nationale galerij, die de heer Thorbecke tot stand wil brengen. Men hoopt echter dat dit plan des Ministers nog niet zoo spoedig zal verwezenlijkt worden en men zich te vreden zal stellen met het Museum Willem I, dat thans in Amsterdam wordt opgerigt. Daar worden de beste voortbrengselen onzer oude kunst geplaatst en, met ter tijd, zullen deze vermeerderd worden met die van later dagen. Ook de commissie voor die tentoonstelling wil de stichting van dat museum in verband brengen met het feest onzer vijftigjarige onafhankelijkheid. Eerst meende men dat hierdoor het plan der hoofdcommissie, die zich voor de viering van dat feest geconstitueerd heeft, zou worden bemoeijelijkt, maar Z. K. H. Prins Frederik, voorzitter van laatstgenoemde commissie, heeft zijne medewerking aan het Amsterdamsche plan geschonken, onafhankelijk van dat, hetwelk door de hoofdcommissie is beraamd.

Thans toch is ook dat ontwerp tot herdenking van November 1813 tot stand gekomen, zooals de vorige mail u heeft medegedeeld. Uit het verslag eener zitting van de Hoofdcommissie blijkt dat bij haar bereids zijn ingekomen eenige giften, ten bedrage van *f* 678,37½. Omtrent de uit te schrijven prijsvraag voor het monument in het Willemspark, wenscht Z. K. H. prins Frederik der Nederlanden dat eene premie van *f* 1000 en een accessit van *f* 500 uitgeloofd, en de mededinging vóór 15 October a. s. gesloten zal worden. De onkosten voor de oprigting van de voorgestelde nationale ambachtsschool worden geraamd op *f* 450,000 (voor oprigting en subsidie gedurende tien jaren). Aan de ambachtsschool zou worden verbonden eene verblijfplaats voor handwerkslieden. Wij gaan dus vooruit met ons monument, en het regent plannen om de Novemberdagen op te luisteren. Wij zullen een allerpleizierigste November hebben!

Ook het andere plan dat zoolang ons in spanning heeft gehouden en nog altijd hangende is gebleven, schijnt weer een stap voorwaarts te doen. Reeds in mijn vorigen schreef ik u dat de heer Jäger het kapitaal voor zijne Kanaal-Maatschappij (tot doorgraving van Holland op zijn smalst) bijeen had. Thans is aan den gemeenteraad van Amsterdam het volgende voorstel door een zestal zijner leden gedaan.

„De Gemeenteraad van Amsterdam besluit aan de Amsterdamsche Kanaal-Maatschappij, zoodra van deze naamlooze vennootschap de acte van oprigting zal zijn verleden, en de statuten door den Koning zullen zijn goedgekeurd, voor te stellen de navolgende overeenkomst te sluiten:

„*a.* De Amsterdamsche Kanaal-Maatschappij cedeert de regten, welke zij heeft op grond van art. 14 der concessie, bekrachtigd bij de wet van 24 Jan. 1863 (*Staatsblad* no. 4), aan de gemeente Amsterdam, door welke bovendien *casu quo* genoten zullen worden de uitkeeringen, waarop de Maatschappij aanspraak zou hebben in het geval van art. 19 en art. 35 lid *b* der gezegde concessie.

„De gemeente Amsterdam betaalt daarvoor eene som van vijf millioen gulden aan de Maatschappij, zoodra het kanaal naar de Noordzee door die Maatschappij ten gebruike van de zeevaart is opengesteld.

„Door deze overeenkomst wordt niets te kort gedaan aan de verpligtingen, die krachtens de artikelen 5, 6, 7 en 8 der aangehaalde concessie, rusten op de Amsterdamsche Kanaal-Maatschappij.

„De heffing der regten, die ingevolge deze overeenkomst ten bate kunnen komen van de gemeente Amsterdam, geschiedt voor rekening van die gemeente.

„*b.* De overeenkomst zal niet geacht worden gesloten te zijn, dan na verklaring van de Hooge Regering:

„1o. dat zij de gemeente Amsterdam erkent als getreden zijnde in de regten, haar door de Amsterdamsche Kanaal-Maatschappij afgestaan en dat zij voor alsdan aan die gemeente de bevoegdheid toekent, om sluis-, haven- en kanaalgelden te heffen tot zoodanig bedrag, dat de gebruikers, naar evenredigheid van hun genot, de renten der bij deze overeenkomst toegezegde som vergoeden;

2o. dat een bedrag van 18 millioen gulden beschikbaar is voor de onderneming, buiten en behalve de bijdrage der gemeente Amsterdam."

Die kanaal-Maatschappij wekt intusschen thans zooveel belangstelling niet meer. Als een zaak een maand oud is, behoort ze al tot de geschiedenis tegenwoordig. Over de Indische Spoorwegen bijvoorbeeld spreekt niemand meer. Alleen de ondergeschikte kwestien, zoo als bijvoorbeeld de zending van den heer de Bordes, president van den Raad van toezigt op de Spoorwegen, als hoofdingenieur voor den aan te leggen Spoorweg in Nederlandsch-Indie of wel het ontslag van den heer Stieltjes wordt besproken en, zoo men omtrent de eerste keuze eenparig van oordeel is dat ze voortreffelijk mag worden genoemd, en den heer Poolman c. s. er alle eer voor toekomt, ten opzigte van laatstgenoemd besluit is men minder eenstemmig. Velen betreuren het dat de Minister den heer Stieltjes ontslagen heeft, wanneer deze niets anders heeft misdaan, dan de denkbeelden, die hij in 's lands belang beter achtte dan die zijner chefs, met wat veel kracht voor te staan. Dat misdrijf is toch zóó groot niet, en dat hij als ambtenaar, omtrent zaken

zijn ambt betreffende, zich gewend heeft tot de kamers der Staten-Generaal, ligt zeker niet in de wetten der ambtelijke hierarchie, maar de man, die meent dat het belang des lands er mede op 't spel staat en, daardoor geleid, stappen doet die met dat hierarchisch begrip in strijd zijn, moet niet weggejaagd worden als een onbruikbaar of slecht ambtenaar, die zijn pligten verzuimt. Eene verplaatsing ligt misschien in den aard der zaak, maar een bloot ontslag tot dank voor bewezen diensten valt naar veler meening niet in het karakter van dit gouvernement. Mogelijk echter schuilt er meer achter de zaak, waardoor het besluit van den Minister geheel wordt geregtvaardigd.

In mijn vorigen deelde ik u mede dat het tractaat met Zwitserland door de Tweede kamer niet werd goedgekeurd, op grond dat de Israëlieten het burgerregt misten in sommige Zwitsersche kantons. Een Israeliet te Parijs gevestigd, de heer Bischofsheim, heeft uit erkenning van dit liberale besluit onzer vertegenwoordiging eene aanzienlijke som aan den burgemeester van Amsterdam doen toekomen, ten einde dit onder de armen der verschillende gezindten te verdeelen. Dit is zeker het eerste tractaat voor welks verwerping iets wordt uitgedeeld. Als een tractaat wordt aangenomen, zijn wij aan die uitdeelingen gewoon, dan ziet men met milde hand kruisen uitdeelen. Dit had ook nu plaats na de ratificatie der drie verdragen met Belgie, en zoo stipt is die gewoonte, dat zelfs de secretaris generaal, die na den afloop van de geheele zaak was opgetreden en dus met het Belgische verdrag niets te maken had gehad, het officierskruis der Leopolds orde ontving.

Dit feit op zich zelf zou niets te beteekenen hebben, ging het niet met een ander gepaard. Professor Vreede was de groote man, die in de *Utrechtsche Courant* met geducht veel ophef tegen de benoeming van dien secretaris generaal te velde is getrokken en beweerde dat er nepotisme en intrigue in het spel was. De dagbladen sommeerden hem zijne bewering te staven. De hoogleeraar zweeg. Na de derde sommatie gaf hij ten antwoord, dat hij op die ongeteekende uitnoodigingen niet antwoordde. De heer Limburg Brouwer, een onzer uitnemendste publicisten, noemde zich toen als de steller der eerste sommatie, en professor Vreede kwam niet met bewijzen voor den dag, maar met de opmerking dat er andere heeren waren, die veel langer ambtenaar en begiftigd waren met onderscheidingen van bijna alle gekroonde hoofden in Europa. Ook vroeger was professor Vreede's aanval voornamelijk hierop gegrond, dat men een referendaris bij het departement van buitenlandsche zaken was voorbij gegaan voor de betrekking van minister bij dat departement. Ook toen gold zijn argument, dat die man van alle gekroonde hoofden in Europa onderscheidingen had ontvangen. En zie, nu ontvangt de tegenwoordige secretaris-generaal reeds acht dagen na zijne optreding zulk een bewijs, nadat hij nog niets gedaan had: krachtiger antwoord kon de heer Vreede niet erlangen. Er komt evenwel bij dat de heer Uyttenhoven, als referendaris bij het departement van finantien, reeds mede werkzaam — medepligtig zeggen de Limburgers — aan dit tractaat is geweest. Het officierskruis gewerd hem echter in zijne tegenwoordige positie.

België heeft het sluiten van die verdragen ook nog op andere wijze willen gedenken. Het gouvernement heeft eene premie uitgeloofd voor de best gekeurde gedenkpenning aan die gebeurtenis, inzonderheid met het oog op de afschaffing der Schelde-tol, die het liberale België sints lang een doorn in het oog was. Een der zijden van deze gedenkpenning moet de beeldtenis van koning Leopold bevatten, welke vorst door zijn persoonlijken invloed op andere Europesche hoofden tegenwoordig vooral in hoog aanzien is, en door de Belgen over het algemeen naar waarde wordt erkend. De vraag is, hoe lang men hem nog bezitten zal, want koning Leopold lijdt helaas aan eene kwaal, waarvan hij nu voor de derde maal is geopereerd. De Fransche chirurg noch de Duitsche chirurg heeft hem volkomen genezen; men hoopt nu dat de Engelsche dr. Thompson zal zijn geslaagd. Men berekent dat deze kwaal Z. M. den koning der Belgen reeds een millioen francs gekost heeft. 't Is met regt eene koninklijke kwaal. Niemand dan een vorst zou ze kunnen inschikken.

In het buitenland blijft alles hetzelfde. Alles bepaalt zich nog tot het wisselen van nota's. Men zal zoolang nota's met Rusland wisselen, tot Polen bezweken is. Oostenrijk behoeft het niet te berouwen, de partij van Engeland en Frankrijk gekozen te hebben: Frankrijk toch doet niets. Engeland helpt Frankrijk; welk bezwaar zou er dus zijn voor Oostenrijk om dat verbond te steunen. Als Polen bezwijkt, zal Oostenrijk zich nog altijd op zijne goede intentie kunnen beroepen.

In Amerika schijnt men eene schrede verder te zijn gekomen. De Noordelijken, na herhaaldelijk het onderspit voor de Zuidelijken te hebben gedolven, hebben nu eene beslissende overwinning behaald. Beslissend — tot dat de Zuidelijken weder nog beslissender slag leveren. Hoe langer de oorlog duurt, zooveel te minder kans bestaat er op een vredelievend einde . . . en intusschen stijgen de Amerikaansche effecten en de Hollandsche effecten-houder doet goede zaken. Gij weet onze natie houdt van visschen, en hier is troebel water in overvloed.

Rotterdam, 25 Julij. — De heer Jäger heeft aan de inschrijvers in de kanaalmaatschappij eene missive gerigt, om, na de koninkl. goedkeuring der ontwerp-statuten, over te gaan tot het verlijden der akte van oprigting. In de eerste week van Aug. zal eene buitengewone vergadering bijeenkomen tot het kiezen van kommissarissen; dan zal tevens mededeeling gedaan worden van de maatregelen, die inmiddels getroffen zijn, om de verwezenlijking van het doel der maatschappij en de financiële belangen der aandeelhouders te waarborgen.

— Zr. Ms. stoomschip *Ardjoeno*, onder bevel van den kapitein-luitenant ter zee E. M. C. Baak, is in den morgen van den 21sten dezer, van de reede van Brouwershaven naar zee vertrokken, ter opvolging zijner bestemming naar Oost-Indie.

— Men herinnert zich hoe voor ruim een jaar algemeen, ook in de tweede kamer, de wensch werd uitgesproken dat aan de Leydsche hoogeschool een leerstoel voor de sanskritische talen enz, werd opgerigt. Dit geschiedde met het oog op dr. Kern, den eenigen Nederlandschen medewerker aan het sanskritisch woordenboek, dat in St. Petersburg verschijnt; een geleerde, bekend als leerling der Grimm's te Berlijn, voor wien zijn vaderland slechts een leerstoel aan het athenaeum te Maastricht had.

Die pogingen mislukten en, wat hier gevreesd werd, is geschied. De Engelsche regering heeft aan dr. Kern zulke aanbiedingen gedaan, dat hij in hare dienst is getreden. Thans verneemt men, dat de heer Kern, na een geruimen tijd nog in Londen zijne studien te hebben voortgezet, dezer dagen naar Calcutta is vertrokken, om aldaar voor de belangen der wetenschap en van zijn nieuw vaderland werkzaam te zijn.

Z. M. heeft *erkend* den heer *C. Sonderegger* als consul-generaal van Zwitserland te Batavia en den heer *J. Gampertz* als consul van Italie te Paramaribo voor Nederlandsch Guyana.

Een aanslag op het leven van den Aartsbisschop van Utrecht.

In den nacht van den 14den op den 15den Julij, is er een aanslag gepleegd op het leven van den aartsbisschop van Utrecht mgr. Swijsen, op den huize *Gerra*, onder de gemeente Haaren. De prelaat had dien dag in de nabijheid een inwijdingsfeest bijgewoond, en was des avonds tijdig te bed gegaan. Den slaap niet kunnende vatten, had hij zijn leger weder verlaten en zich tot 1 à $1\frac{1}{2}$ ure in zijne kamer bewogen, waarna hij weder te bed ging en gerust insliep. Omstreeks 4 ure werd de bisschop wakker door een stoot of schok en bemerkte al spoedig dat hij hevig bloedde. Hij maakte daarop gerucht en schelde; doch de bedienden vonden de deuren gesloten, die anders gewoonlijk open waren. Toen men den bisschop bereikte, lag hij in zijn bloed badende. Een kogel had hem de zachte deelen van den regterarm doorboord en was vervolgens onder de borst in het ligchaam gedrongen. Aanvankelijk achtte men de wond doodelijk, later is echter gebleken dat zij niet zoo ernstig is en geene edele deelen beleedigd zijn. Professor Tilanus van Amsterdam heeft den lijder bezocht en aan de behandeling der plaatselijke heelkundigen zijne goedkeuring gehecht. Van den moordenaar weet men nog niets; evenmin van het doel waarom en de wijze waarop de misdaad is aangelegd en uitgevoerd. Daaromtrent bestaat eene opmerkelijke onzekerheid. De een zeide, de bisschop was gestoken, de ander dat hij geschoten was met een windbuks, terwijl weder anderen de knal van een pistool gehoord hadden. Ten slotte berigt men, dat de misdaad is gepleegd met een oud pistool, met jagtkruid overladen; maar vermits er niet bijgevoegd wordt, hoe men tot die wetenschap is gekomen, valt ook hieraan nog niet veel waarde te hechten. Wat zeer de aandacht trekt, is, dat de misdaad bijna een geheelen dag in het paleis is geheim gehouden. Men tracht dit op te helderen, door een vermoeden, dat namelijk de moordenaar bij den bisschop bekend zou zijn en dat deze den misdadiger, die den grijsaard aan zijne persoonlijke wraak wilde opofferen, edelmoedig heeft willen sparen. Wijders zijn omtrent den persoon des misdadigers allerlei geruchten in omloop. Men spreekt van een student van het seminarie, van een geestelijke, van een uit een klooster gejaagden Duitscher enz., zoo veel schijnt zeker, dat de ijverige bemoeijingen der justitie nog tot geen resultaat hebben geleid.

Volgens de laatste berigten was de bisschop buiten gevaar.

— In den namiddag van den 22sten Julij is de kogel uit het ligchaam van Mgr. den aartsbisschop van Utrecht verwijderd. De heeren heelmeesters G. J. Dekkers van 's Bosch en Landman van Helvoirt hebben de operatie bewerkstelligd. De eerbiedwaardige patient heeft haar met de meeste kalmte doorgestaan; zij is met den gunstigsten uitslag bekroond en alle gevaar voor het leven van den beminden kerkvoogd is geweken. Het schijnt geen gewone kogel te zijn geweest; 't is althans een langwerpig rond stuk lood, nagenoeg ter grootte van het bovenste lid van een vinger; waarschijnlijk heeft de dader het zelf gegoten. Het ijverig onderzoek der justitie naar den sluipmoordenaar is, jammer genoeg, nog niet met de zoo wenschelijke ontdekking bekroond.

BELGIE.

Uit Antwerpen wordt gemeld, dat aldaar eene nieuwe soort van diefstal is uitgevonden. Een heer wandelde op een avond bij de haven aldaar, toen hem eensklaps door een als matroos gekleed persoon een stomp werd toegebragt; de heer stompte terug en er ontstond eene worsteling, waarbij de matroos zich duchtig liet afranselen en vervolgens ijlings het hazenpad koos. De heer verwijderde zich, niet weinig trotsch, dat hij den lomperd zulk eene goede les had gegeven. Ware hij minder trotsch geweest, dan had hij dadelijk kunnen merken, wat hij eerst te laat bespeurde, dat namelijk zijn horologie met ketting en zijne portemonnaie te gelijk met den matroos waren verdwenen.

JAPAN.

Consulaat Generaal der Nederlanden.

Japan, 17 Julij. Ten einde alle mogelijke verkeerde uitleggingen voortekomen van het voorgevallene met Z. M. Stoomkorvent *Medusa* op den 11den dezer bij het passeren van de Straat van Simonoseki of Westelijke ingang der Japansche Binnenzee, heeft de ondergeteekende D. de Graeff van Polsbroek, Consul- Generaal der Nederlanden in Japan, de eer hiervan een waar verslag aantebieden.

Op den 9den Julij de baai van Nagasaki verlatende, ontmoetten wij de Fransche Packet-boot *Kim-chin*, onder bevel van den Luitenant ter Zee der Fransche Keizerlijke Marine Lafont, die ons mededeelde dat op zijnen bodem door de Japansche batterijen in straat Simonoseki, alsmede door 2 Europesche vaartuigen onder Japansche vlag, aldaar ten anker liggende, met scherp gevuurd was geworden.

De Kommandant der *Medusa*, vroeger besloten hebbende door de binnenzee zijnen koers te nemen, was hij daartoe door den Gouverneur van Nagasaki van een Japanschen loods voorzien geworden.

Den 11den Julij 's morgens ligtte de *Medusa* vroegtijdig het anker van de Reede van Ay-Sima, alwaar de dag was afgewacht geworden om Simonoseki Straat inteloopen.

Aan den ingang dezer straat aankomende, werden 2 losse schoten van een der batterijen gelost, welke door acht losse schoten werden beantwoord door de voor de stad liggende Bark, hetgeen toen bij ons nog geen vermoeden van vijandelijkheden teweeg bragt, te meer daar tegenover Simonoseki aan den kant van Kiu-Siu de reede vol van Japansche praauwen lag.

Dwars van gemelde brik zijnde, opende deze tot onze groote verbazing tegelijk met eene van zwaar geschut gewapende batterij aan wal, een hevig vuur met scherp op de *Medusa*, bij welk vuur zich toen nog dat eener bark zonder vlag voegde; van de voortop der brik woei de vlag van den Landsheer van Nagato (zijnde geheel blaauw met drie witte ballen in een driehoek en een witte streep daarboven) terwijl van de gaffel geen vlag woei; beide vaartuigen lagen achter een bank in ongeveer 2 vadem diepte ten anker, waardoor zij door de *Medusa* op niet minder dan 3 Kabellengten konden genaderd worden.

Zooals op alle oorlogschepen waren ook aan boord van de *Medusa* de stukken met scherp geladen, waardoor zij dit vuur onmiddelijk met kogels en granaten beantwoordde.

Langzaam in den stroom opstoomende vuurde de *Medusa* zonder tusschenpoozing op deze vaartuigen en batterijen, welke laatsten allen van zwaar geschut voorzien (meest 24 ponders en 16 dm. granaten) nu reeds tot het getal van zes waren toegenomen.

De grootste dezer batterijen, naar gissing van acht zware stukken, werd echter weldra door ons juist gerigt vuur tot zwijgen gebragt, terwijl de anderen achter bosschen en rotsen op aanmerkelijke hoogte boven den waterspiegel verscholen liggende, voortdurend bleven doorvuren; eenige goedgerigte schoten der *Medusa* op de brik zoowel als op de bark deden ook deze hun vuur kort daarop voor eenigen tijd staken; des te heviger vuur ondervonden wij van de batterijen, onder welker bereik wij achtereenvolgens, de straat opstoomende, geraakten.

Door het kruisvuur van vier batterijen, waaraan wij voor de stad van Simonoseki blootgesteld waren, te meer nog door het toenemen der juistheid, waarmede de vijandelijke kogels en granaten den romp der *Medusa* begonnen te treffen, besloot de Kommandant om het voornemen van die vaartuigen in den grond te boren, optegeven, welke jammer genoeg op te ondiep water lagen om geënterd te kunnen worden.

Het werd nu onmogelijk met juistheid op alle batterijen die hun vuur op de *Medusa* uitbraakten, tegelijk terug te vuren, bovendien waren wij in de onzekerheid of aan stuurboordzijde (de kant van Kiu-siu) alwaar zich ook enkele batterijen bevonden, men ons ongedeerd zoude laten, waarom besloten werd om langzaam stoomende en zooveel mogelijk snel vurende de straat doortevaren.

Ter voorkoming van het groote onheil, dat ons ieder oogenblik wachtte, namelijk dat of de stoomketels of de schroef of het roer getroffen werden, door het zwaar kaliber waarmede de batterijen hun vuur met meer en meer juistheid vervolgden, kwam het er nu vooral op aan op eervolle wijze langzaam doortestoomen, het vuur van den vijand steeds blijvende beantwoorden.

Wanneer men nagaat, dat wij ongeveer anderhalf uur aan het vuur van minstens zeven batterijen achtereenvolgens zijn blootgesteld geweest en twee achtereenvolgende malen ons in een kruisvuur van vier en van drie batterijen bevonden, is het te verwonderen, dat de *Medusa* niet in den grond is geboord, of dat wij het verlies van niet meerder manschappen te betreuren hebben.

Van de 31 vijandelijke schoten, waaronder 3 granaten van 16 dm. binnen boord gesprongen zijn, en er 17 den romp doorboorden, terwijl de overige het tuig, groote mast en schoorsteen troffen, doodde een 30 ponds kogel drie onzer manschappen in de batterij te gelijk, en twee anderen werden door hetzelfde schot gekwetst; daarop trof een dergelijke kogel een der matrozen 1e klasse, kommandeur van een stuk, die kort daarop aan zijne hevige wonden overleed, bij welk schot de ondergeteekende bijna was getroffen geworden; een kogel aan bakboord voor de bezaansmast inkomende, verbrijzelde een rak met pistolen, waarvan de splinters twee matrozen zeer zwaar gewond hebben, welke manschappen helaas nog in levensgevaar verkeeren.

Deze kogel ging tusschen den Kommandant en den Adelborst Wessel door, waarbij zij gelukkigerwijze slechts door eenige splinters van het rak ligt getroffen werden. Bij een ander inkomende kogel, waarbij de Luitenant ter zee Thurkow en een onderofficier op wonderbare wijze zijn gespaard gebleven, was de verspreiding van splinters en bouten onbeschrijfelijk, in één woord na afloop van het gevecht de plaatsen opnemende waar de vijandelijke kogels en granaten den romp hebben doorboord en waar de granaten zijn gesprongen, is het onbegrijpelijk dat de officieren en Adelborsten allen op hunnen post en zonder verwonding er zijn afgekomen, en er van de manschappen slechts 4 man gesneuveld en vijf gewond zijn geraakt.

Door allen werden met de grootste kalmte en bedaardheid de bevelen van den Kommandant uitgevoerd, [illegible] den toegeschreven dat eene Equipage, waarvan het meerendeel voor het eerst in het vuur was, zoo aanhoudend het vijandelijk vuur heeft beantwoord.

Het verlies van den kant van den vijand is onmogelijk te bepalen, doch moet zeer aanzienlijk geweest zijn in de batterijen, die van veel volk voorzien waren, waardoor elk treffend schot, vooral van onze granaten van 20 dm. en schrootbussen, eene groote verwoesting moet hebben te weeg gebragt; daarenboven kwamen alle onze kogels die de batterijen niet troffen, voor een groot gedeelte in de stad van Simonoseki teregt, terwijl daarentegen alle ons missende vijandige kogels op den wal van Kiu-sin en op de daaronder ten anker leggende praauwen schade moeten hebben veroorzaakt (zijnde deze straat niet breeder dan hoogsten 1,200 Ned. Ellen en in het smalst gedeelte slechts 900 ellen.

In de onzekerheid verkeerende omtrent den politieken toestand van Japan, sedert het verlaten van Nagasaki, besloot de ondergeteekende in overleg met den Kommandant de reis niet door de binnenzee te vervolgen, doch die door het Bungo Kanaal naar Kanagawa te bepalen, alwaar wij heden behouden aankwamen.

De Consul Generaal der Nederlanden in Japan,

D. DE GRAEFF VAN POLSBROEK.

DE KAAP KOLONIE EN ZUID-AFRIKA.

Het klimaat alhier is door zijne talrijke afwisselingen onaangenaam. In één uur kan het soms voor ons gevoel zijn, of wij nu eens in Junij, dan eens in December zijn. Om vergelijkingen te maken is het hier de geschikte plaats niet, zoo hadden wij nu appelen, peeren, guavas, pisangs, mispels, oranje appelen (hoewel deze nog niet geheel rijp waren) terwijl wij voor 5 weken nog druiven hadden; de producten onder de verschillendste klimaten te huis behoorende, groeijen alhier, niet alleen op verschillende hoogten, maar dicht bij elkander. Bij zulk een toestand kan het niet anders, of het leven der menschen moet er onder lijden: nu eens bevriezen wij als 't ware ten gevolge der Noordwester en Zuidewinden, dan eens worden wij door een Zuid of Noordoostenwind als 't ware geblakerd. Alles te zamen genomen biedt echter dit klimaat ook genoegens aan, die de aan haar verbondene gevaren te spoedig doen uit het oog verliezen. Eenige zaken hebben mij zeer getroffen: vooreerst het niet bestaan van oude menschen alhier, en ten tweede dat voornamelijk de vrouwen hier spoedig hunne bekoorlijkheden verliezen. Men kan zich bijna geen schooner, bevalliger jonge meisjes bedenken, dan men hier aantreft, doch zij verminderen spoedig merkbaar. De Hollandsche vrouwen worden gezet, de Engelsche en Duitsche echter worden gelijk oude handschoenen.

De constitutionele geschiedenis der kolonie is leerzaam en vermakelijk tevens. In het eerst had zij alleen een goeverneur, later kreeg de Goeverneur een raad, en nog later verzocht men der Regering een eigen parlement te mogen hebben, en toen dit toegestaan was, werden 10 of 12 van de bekwaamste en rechtschapenste mannen gekozen om den Goeverneur met hun raad bij te staan, en de belangen van hen door wien zij gekozen waren te verdedigen. Het was een Thom Thumb parlement, maar toch zeer geschikt voor een kolonie, die én te oud én te jong was om volgens een ander stelsel van bestuur dat meer de ontwikkeling der ingezetenen zoude bevorderen, beheerd te worden. De onophoudelijke vertoogen tot de Regering gericht, dwong haar eindelijk te handelen en op een mooijen dag schonk de hertog van Newcastle aan Zuid- Afrika eene constitutie. In plaats van wat was gevraagd geworden kreeg men nu een *Legislative Council* bestaande uit 16 leden (8 uit de westelijke en 7 uit de Oostelijke districten) en daarenboven een *House of Assembly* zamengesteld uit 46 leden, door de districten naar gelang hunner bevolking en belangrijkheid, gekozen. Een lid van de Higher Chamber moet aan land voor een waarde van £ 2000 bezitten; voor het lidmaatschap in het House of Assembly bestaat een zoodanige bepaling niet. De Goeverneur zit in de Higher Chamber voor, en onderwerpt de verschillende wetsontwerpen aan het oordeel der vergadering, welke dan na aanneming naar het House of Assembly gezonden worden. De Goeverneur mag het parlement ontbinden, en alzoo een beroep op de bevolking doen, door het houden eener nieuwe verkiezing. Welk een gunstig uiterlijk aanzien deze Staatsregeling ook moge hebben, zoo zijn de practische gevolgen, die voor de kolonie uit haar voortvloeijen, van niet veel belang. Er bestaan bij ons hier geen gentry noch bekwame rijke particulieren; slechts weinigen kunnen zich in het bezit van genoegzame middelen verheugen om in het behandelen van politieke aangelegenheden genoegen te vinden. Nog kleiner is het getal van hen, die rijk en daarbij bekwaam genoeg zijn, om een plaats in een der beide kamers in te nemen, en de weinigen die er nog zijn, gevoelen weinig lust met hen te vergaderen, die wij wel genoodzaakt zijn te kiezen, want bij eene verkiezing wordt niet gevraagd, wie is geschikt, maar wie wil.

Inderdaad worden wij dus eigenlijk niet vertegenwoordigd. Een eerlijk, arbeidzaam, braaf man wil niet van de 365 dagen 100 dagen verliezen, om zich gedurende dien tijd met politiek bezig te houden. Hij heeft vrouw en kinderen te onderhouden, landerijen te besturen, wol of wijn te verkoopen, en dikwijls zijn het juist de zaken van hem, die zich met zoo iets niet ophoudt en verklaart, dat, zoo hij geen goed brood of schoenen maken kan, hij ten minste slecht Engelsch spreekt en een nog slechter logica verkondigt, in zijne afwezendheid juist het beste gaan. Hen die, helaas te weinig in getal, van honderde mijlen ver komen, hunne eigene belangen en gemak opofferende om zaken te behandelen, de regering te beletten te grooten invloed te verwerven, en het huis van afgevaardigden voor een geheelen val te behoeden, kan men niet genoeg prijzen. Van daar komt het dat niemand eigenlijk te vreden is. De kolonisten en zij die hen vertegenwoordigen, stellen slechts in eenige zaken belang en het goevernement is daarmede zeer goed bekend (wat den invloed der kiezers niet dan zeer nadeelig kan zijn) zoodat, terwijl de tegenwoordige regeringsvorm den Goeverneur van alle verantwoordelijkheid ontslaat, de ingezetenen geene dier weldaden, welke uit zelfbestuur (selfgovernment) voortvloeijen, deelachtig worden. Hoewel er nu mede gespot wordt, zoo zal de dag wellicht eenmaal komen, dat het gevaar groot zal zijn, wanneer de regering in handen van eenige radicalen valt. Wanneer dat gebeurt, zal wellicht de kolonie ontwaken en een poging tot verbetering van het tegenwoordige regeringstelsel aanwenden naar de eischen des tijds en den toestand des lands en geheel geschikt voor hen voor wie het moet dienen.

Tegenwoordig heeft het Hollandsch element de overhand, en de ultra conservatieve beginselen der Hollanders schijnen de heethoofdigheid der Engelsche kolonisten te moeten beteugelen. „Sint ut sunt aut non sint" schijnt de zinspreuk van ieder Nederlander in Afrika te zijn. Geef den Nederlander zijn pijp, zijn bier, zijn middagslaapje en een gemakkelijk leven, dan voelt hij zich te huis, hij vraagt niets beters, hij zal zich zelfs niet verzetten om zich failliet te geven, zoolang hij zijn gemak kan houden, en zijn lange wijde broek kan uitlaten om een zwaarlijvigheid te toonen, die hij met gezondheid verwart. De zuidelijke en westelijke districten kunnen Nederlandsch, de Oostelijke Engelsch genoemd worden, en deze laatsten maken de hoop der kolonie uit. In het westen werd vroeger veel tarwe verbouwd, zoodat het een uitvoer artikel was, nu echter moeten wij het tegen hooge prijzen invoeren. De voor den wijnbouw geschikte gronden liggen in het Zuiden, en eenigen tijd geleden was de waarde van den uitgevoerden wijn nog £ 250.000 's jaars, maar sedert Engeland het Handelstractaat met Frankrijk gesloten heeft, waardoor Engeland nu zijn portwijn en brandewijn zonder Cape Sherry te koopen kan verbasteren, verlaten er geen 12 kisten meer het land.

Dit is een zware slag geweest voor den Hollandschen wijnbouwer, wiens eigendommen doorgaans zeer belast zijn, waardoor hij, daar hij het gevaar niet inziet en zich daarvoor ook niet wachten kan, dikwerf met een geheelen ondergang bedreigd wordt. Hij zal gaan leenen en nog eens leenen, en een kleine interest om den slag te keeren, betalen; de geldschieter is te vreden, wanneer de eigenaar slechts als administrateur beschouwd kan worden, en hij alleen de voordeelen trekt, terwijl de eigenaar langzamerhand wegkwijnt en eindelijk geheel ten onder gaat.

In de Oostersche districten heerschen gezondheid en werkzaamheid. De waarde van den uitvoer van wol bedraagt reeds een millioen meer dan vroeger, en zooals Jonathan zoude zeggen, bestaan er tegenwoordig geene grenzen voor de productive krachten dezer streek. Daar wij 900 mijlen dichter bij de groote markt gelegen zijn, dan de bewoners van Nieuw Zeeland, zoo lijdt het geen twijfel of wij zullen hen gemakkelijk de loef kunnen afsteken. Dagelijks wordt het echter moeijelijker onze kudden tegen de aanvallen der Kaffers, die dikwerf in een nacht 100 schapen rooven, te verdedigen. Twee Kaffers eten met gemak in een nacht een schaap op en zij maken daarvan ook volstrekt geene gewetenszaak. De kwaal doet zich niet alleen in de binnenlanden voor, maar ook op de grenzen in natuurlijk nog erger mate. Het is gemakkelijk te begrijpen, dat het in een land, waar slechts één mensch op een vierkante mijl gevonden wordt, blanken en zwarten bij elkander genomen, voor den boer geen gemakkelijke taak is het gestolene weder op te sporen in de een af andere ver verwijderde kraal of inlandsche hut, en nog lastiger is het den beganen diefstal tegen dezen of genen te bewijzen. Moeijelijk is het echter te begrijpen, waarom de wet een aan diefstal schuldig bevonden Kaffer geen zwaarder straf oplegt, dan een van diefstal overtuigenden Europeaan in Engeland, waar men even zeker is, dat de gepleegde misdaad zal ontdekt worden, als onzeker in Zuid-Afrika. Na gedurende drie maanden beter gevoed te zijn geweest en minder gewerkt te hebben, dan wanneer hij steeds vrij geweest was, verlaat de Kaffer zijn gevangenis onder het slaken eener diepe zucht en — steelt een ander schaap. De bewoners der Oostersche districten beginnen eenigsints oproeriggezind te worden, en wellicht zullen wij weldra van eene lynchwet hooren, wanneer zij niet spoedig de zekerheid zullen ontvangen van in hunne goederen te zullen beschermd worden.

Hoe zonderling het ook moge schijnen, zoo is het toch waar, dat wij, hoe wel trouwe onderdanen van Victoria, alhier onder Nederlandsche wetten leven. Reeds in 1652 door de Nederlanders gesticht, is de kaapkolonie de oudste, maar niet te min de minst ontwikkelde kolonie der wereld. Zij omvat een uitgestrektheid land van 300,000 □ mijlen, waarvan slechts 100 met elkander in een telegraphische en 50 in een spoorweg verbinding staan. Van het noorden naar het Zuiden bestaat geen goede weg. Van reizen is geen sprake, en wil men dit toch doen, dan moet men dit doen evenals een wild dier in een soort van hok, waarmede men twee mijlen in één uur aflegt en langs een bijna onbegaanbaren weg. Onder weg treft men geene herbergen aan, slechts hier en daar een boeren woning, die er echter zelden zindelijk genoeg uitziet om tot een bezoek uit te lokken. Water is meestal zeer schaarsch behalve in enkele jaargetijden, en hierop moet men vooral aandachtig zijn. Op honderde mijlen afstands ziet men dikwerf geen boomen dan op die plaatsen, die in den regentijd rivieren en gedurende het overige gedeelte van het jaar ravij-nen zijn. Hier en daar treft men bosschen aan die tot een geliefkoosd verblijf voor velen strekken. Van jacht is in een streek, waar weinig water aangetroffen wordt, geen sprake. De inwoners spraken mij van streken, waar men evenals in Indie de groote jacht had, ik heb echter alleen de kleine jacht op patrijzen, hazen enz. bijgewoond. Zij die lust gevoelen luipaarden, leeuwen, rhinocerossen te bestrijden, moeten zich naar de Oranje vrijstaten begeven of naar de aan gene zijde der Vaal-Rivier aan onze grenzen gelegen onafhankelijke Hollandsche Republieken, waarvan wij er eenmaal eene bestreden, annexeerden en later weder voor onafhankelijk verklaarden. Beschouwen wij voor een oogenblik de modi operandi, de middelen waarmede ik door onafgebroken heide en grasvelden heen reisde. Een reiswagen kost 40 à 60 £ en een span van 8 ossen 96 £, zoodat een reis, de toebereidselen en andere kosten niet eens mede gerekend, op 146 £ komt te staan. Een aanvoerder, een drijver en een kok zijn de vereischte medgezellen, en daar de kar tegelijker tijd als tent en als vervoermiddel dient, zoo is de gelegenheid waarlijk eenvoudig genoeg. Hoeveel ik nu van een zwervend leven houd, en hoeveel ook van verandering, zoo werd ik toch in het minst niet aangetrokken om te reizen in een land, waar men geen boomen aantreft om het gezicht te verlustigen of om na een dagreize uit te rusten, waar men niet kan jagen of visschen, door een slechten weg bijna geradbraakt wordt en zelden een bad kan nemen; daarenboven omringd door menschen wier taal ik niet verstond en voor weken van alle gemeenschap met de buitenwereld afgesloten, terwijl er niets is wat die onthouding eeniger mate slechts vergoedt.

Naar men mij verhaald heeft, levert een hoeve met 1000 schapen jaarlijks netto 500 £ op. Vele eigenaren van schapen echter verhuren ze tegen een bepaalde som per stuk, zorgende dat, indien het contract over 3, 5. of 7 jaren loopt, na het einde van dien tijd hetzelfde aantal schapen weder terug gegeven wordt. 800 ooijen werpen 500 lammeren, die in het tweede jaar ieder 17 á 19 shillings waard zijn. De ooijen zullen dan ook weder geworpen hebben. Voeg nu hierbij de wol gedurende die twee jaren verkregen, aannemende dat ieder ooi jaarlijks $2^{1}/_{2}$ pond wol verschaft. Een pond witte struisveeren zal nu ongeveer 15 á 17 £ waard zijn, iedere veer kost dus meer dan één pond sterling. Een pond bevat gewoonlijk 60 veeren, als er echter daaronder 10 van de beste kwaliteit zijn is het een geluk. Zwarte veeren zijn echter veel beter koop, slechts weinige struisvogels, zegt men, leveren in een jaar een half pond witte veeren, de meesten slechts de helft, waardoor de hooge prijzen voldoende verklaard worden.

Het komt mij voor, dat Zuid- Afrika niet aan zijne bestemming beantwoordt, daar het als het schoonste land der wereld moet beschouwd worden. De woestenijen zijn niet zoo als elders, van bar zand, maar het zijn ondiepe beddingen van zeer goeden grond — volgens de leer van Livingstone beddingen van vroeger bestaande meeren — die slechts water behoeven om eensklaps in de schoonste tuinen te veranderen. Sommige uitgestrekte landstreken, b. v. in het land der Boschjesmannen, zijn gedurende eenigen tijd van het jaar dor en onvruchtbaar, gedurende den regentijd echter en eenigen tijd daarna zijn zij met een heerlijk en rijk grastapijt als overdekt.

Zoo kan het gebeuren dat de eene reiziger het land een vreeselijke wildernis noemt, terwijl een ander luide de schoonheid en vruchtbaarheid er van prijst, en toch hebben beiden gelijk. Even zoo is het met de rivieren. Soms staat het water op de oevers, en dan weder ziet men de bedding. Van alle rivieren is de „Breede" de eenige bevaarbare, hoewel de Oranjerivier een oppervlakte van 400,000 vierk. mijlen besproeit. Tengevolge van het hoogland, dat het zuidelijk gedeelte van Afrika als een kroon omgeeft, en dat oostwaarts naar den Indischen Oceaan en westwaarts naar den Atlantischen Oceaan steil afdaalt, is de afwatering te snel, welk gebrek door de vastheid van den grond nog vermeerderd wordt, zoodat men kan zeggen dat het water in twee uren in zee valt, nadat het op een grond is gevallen, die met behulp van een goede bewatering gemakkelijk in staat zoude gesteld worden om elk product, in welke hoeveelheid ook voort te brengen. Daarbij is er gebrek aan arbeiders, die er wel is waar zijn, maar niet in voldoenden getale. Er zijn menschen genoeg die zouden kunnen werken, doch de zwarten willen niet werken, en de blanke aangevoerde werkman is te veel meester van zijn positie, door het gebrek aan concurrentie, waardoor hij in staat is zijn meester voorwaarden te stellen, die voor den laatsten verre van voordeelig zijn.

Vele moeijelijkheden wachten hem die zich in dit land wil nederzetten, en waar deze zich niet voordoen, maakt de Hollandsche wet ze zeer dikwerf. Laten wij veronderstellen, dat iemand na 30 jaren harden arbeid in deze kolonie eindelijk een goede landhoeve die £ 1000 per jaar opbrengt, bezit, dat hij gehuwd is en gestorven, nalatende een weduwe en 4 kinderen. Volgens de Hollandsche wet wordt uw uiterste wil niet erkend (men heeft niets te willen) maar de eene helft gaat naar de vrouw, en de andere helft wordt gelijkelijk onder de kinderen verdeeld. Wat hiervan het gevolg is leert Frankrijk. Wel is waar kan bij het huwelijks contract bepaald worden, dat de man het recht heeft over de erfopvolging te beschikken, maar weet ieder Engelschman dit? Groote eigendommen worden in kleine verdeeld, en de kinderen en kleinkinderen sterven bij deze homoepatische denkbeelden. Hoezeer de kolonie dus ook geschikt is voor de schapenteelt, zoo moeten de wetten, de natuurlijke gesteldheid, grond en klimaat eerst veranderen, voor men haar waarlijk daarvoor geschikt zal kunnen noemen. De meeste en bekwaamste kolonisten zien dit dan ook, terstond in, zoodra zij hier komen, en verlaten de kolonie om zich naar Australie of elders te begeven, alleen diegenen achterlatende, die evenveel last als hulp aanbrengen.

(*Een Indisch Officier.*)

EXTRA BIJVOEGSEL van den *Java-Bode*, van Zaturdag 5 September 1863, No. 71.

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda doorgezeild.

DATUM		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN		NAAR.
Augs.	29	Engelsch	Crest of the Wave	Ellis	Liverpool	30 Mei	Shanghae
	30	〃	Zingra	W. H. Gould	〃	25 〃	〃
〃	—	〃	Indincible	Locke	Hongkong	27 Julij	Liverpool
〃	31	〃	Leven	Ballard	Batavia	30 Augs.	Cocos-eilanden
Sept.	1	〃	Sappho	R. Hildreth	Glasgow	18 Mei	Shanghae
	—	〃	Helensbank	Lawson	〃	22 〃	Batavia
〃	—	〃	Samuel	Wighell	Sunderland	12 〃	Shanghae
〃	2	Amerikaansch	Sea Fort	J. Horan	Walvischvangst		
〃	—	Engelsch	Peter Symons	H. Ockenden	Melbourne	31 Julij	Order
〃	3	Amerikaansch	Ocean Rover	J. W. Willenmb.	〃	10 Augs.	Singapore
〃	4	Deensch	Narcis	Helfrits	Hamburg	8 Mei	Hongkong, met 2 passagiers.

Aangekomen schepen te Batavia.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	VAN		AGENTEN.
September	2	Ned. Ind.	stoomsch.	Oenarang	H. Kramer	Sigapore	30 Aug.	W. Cores de Vries
	—	〃	〃	Padang	W. Vogel	Padang	22 〃	〃
〃	—	[illegible]	bark	Henriette Geertruida	de Boer	Soerabaya		Dümmler & Co.
〃	—	Hamburg	〃	Betty Perlbach	Blohm	Samarang		C. Bahre & G. Kinder
〃	—	Zweedsch	schip	Oscar I.		Melbourn		Pitcairn Syme & Co.
〃	3	Nederl.	〃	India	C. Vonch	Rotterdam	30 Mei	J. Cézard & Co.
〃	—	〃	〃	Noach	Wierik	Soerabaya	27 Aug.	J. F. van Leeuwen & Co.
〃	—	〃	〃	Jacoba Helena	Zwart	Rotterdam	18 Mei	J. Cézard & Co.
〃	—	〃	bark	Cheribon	W. J. Coers	Bushire	17 Junij	van Ommeren, Rueb & Co.
〃	—	〃		Patriarch Samhiri	G. G. Lien	Soerabaya		
〃	—	[illegible]		Constance	Kimmeren	Melbourne	26 Julij	Büsing Schröder & Co.
〃	—	Ned. Ind.	schoen.	[illegible]	Tjang tjoeng Ten	Muntok	13 Aug.	Coulster.
〃	—	Z. M.	stoomsch.	Reinier Claeszen. K.L.t/z.	1e. k. A. Modderman	Padang	31 〃	
〃	4	Nederl.	schip	Californie	de Wijn	Liverpool	7 Mei	Tolsen Hunt & Co.
〃		〃	〃	Zeelandia	Blaakhert	Shields	1 〃	Maclaine Watson & Co.
〃	—	〃	bark	Marinus Willem	Buyser	New-Castle	9 〃	〃
〃	—	〃	〃	Azia	Molenaar	〃	31 〃	Haager & Schuurman
〃	—	〃	〃	Janneth Cornelia	A. Romijn	Rotterdam	18 〃	B. Kopersmit & Co.
〃	—	Engelsche	〃	Helens Bank	Lawson	Glasgow	— 〃	Martin Dyce & Co.

Vertrokken schepen van Batavia.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR.
September	5	Nederl.	bark	Kinderdijk	Zwanenburg	Nederland
	—	〃	〃	Landbouw	Kleijnenberg	Rotterdam
〃	—	〃	〃	Vesta	van der Eijck	Bantam
〃	5	〃	〃	Maria	van Wulven	Soerabaija
〃	—	〃	〃	Eensgezindheid	de Waal	Nederland
〃	—	〃	〃	Minerva	J. Botesz	〃
〃	—	Ned. Ind.	brik	Yoesroel Karim	Said Salim	Bali

In lading liggende schepen te Batavia.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	schip	Johannes Lodewijk*	A. A. van der Waal	Rotterdam	J. Cézard & C.
〃	〃	Loevestein*	Hulshoff		〃
〃	schip	India	C. Vonck		〃
〃	bark	Goede Verwachting*	Hillenius		Paine Stricker & Co.
〃	〃	Watergeus*	H. R. Giezen	Nederland	van Ommeren, Rueb & Co.
〃	schip	Helena en Anna*	Lupcke	〃	〃
〃	bark	Patriarch Samhiri	G. G. Lion	〃	〃
〃	〃	Cheribon*	W. J. Coers		〃
〃	〃	Maarten van Rossem*	Gerrebrands		Haager & Schuurman.
〃	brik	Pauline Constance Eleonora	W. van Someren Greve	Decima	〃
〃	schoen.	Alida Maria	J. de Vries		〃
〃	bark	Catharina Maria	van Amerongen	Soerabaija	〃
〃	〃	Azia	Molenaar		〃
〃	〃	Nicolaas Witsen*	J. P. Portengen	Amsterdam	Pandel & Stiehaus.
〃	schip	Staatsraad van Ewijck*	F. de Winter	Middelburg	Maclaine, Watson & Co.
〃	〃	Zeelandia	Blaakhert		〃
〃	bark	Marinus Willem*	Buijser		〃
〃	〃	Krimpenerwaard*	F. W. v. Heijningen		〃
〃	〃	Kiandra*	v. d. Meer v. Kuffeler		Metzendorff, Willmans, R. & Co.
〃	〃	Johanna*	A. Verduin		〃
〃	〃	Ridderkerk*	Teerlink	Soerabaija	J. F. van Leeuwen & Co.
〃	〃	Bulgersteijn*	G. Geerling	Soerabaija	Hagedorn, Plump & Co.
〃	〃	Almonde	Snrie		Büsing, Schröder & Co.
〃	〃	Constance	Kimmerer	Nederland	〃
〃	〃	Burgemeester van Middelburg	K. Hoek		G. Buyn & Co.
〃	〃	Batavia*	J. J. Prange		〃
Ned. Ind.		Nederl. Indië*	C. Deterding		〃
〃	〃	[illegible]	J. Winter [illegible]		B. Kopersmit & Co.
〃	〃	[illegible]	[illegible]	Samarang	Coulster.
〃	schoen.	Hap Hien*	Lim Goanling		〃
〃	brik	Talip Djadil Karim*	Said Hassan		〃
〃	schoen.	Gapsoen*	Puré		Borneo Comp. Limited.
〃		Baros*	Phoabien	Padang	Gezagvoerder.
〃	〃	l'Union	Schuit		Paudel & Stiehaus.
〃	brik	Marzoek*	Cowan		P. Landberg & Zoon.
〃	bark	Djeilani*	Said Ali		〃
〃		Skanderia*	Varkevisser		〃
Zweedsch	〃	Helene*	Selmmsen		C. Bahre & G. Kinder.
〃	schip	Amphitrite*	Bergeland		〃
Hanov.	brik	Johann Heinrich*	Wulff		〃
Engelsche	bark	William Simpson*	D. Napier	Londen	Martin, Dyce & Co.
Fransche	〃	Isly*	Bertaud		J. Cézard & Co.
Pruiss.	schip	Germania*	W. Franke		B. Kopersmit & Co.

De partikuliere schepen zijn aangeduid met een*

NEDERLANDSCHE HAVENS.

Aangekomen.

BROUWERSHAVEN. 19 Julij. *Ouderkerk a/d. Amstel*, Swart, Batavia.
TEXEL. 17 Julij. *Drie Gebroeders*, Kramer, Soerabaija. — 19 *Electra*, Wegman, Banjoewangi. — *Estafette*, Oepkes, do.

Vertrokken.

BROUWERSHAVEN. 21 Julij. Zr. Ms. st. *Ardjoeno*, komm. Baak, Bat.
HELLEVOETSLUIS. 17 Julij. *Constantia*, Overgaauw, Bat. — 20 *Eersteling*, de Zeeuw Bagehus, Newcastle.
TEXEL. 17 Julij. *Alcyone*, Landweer, Bat. — 20 *Anna Maria Wilhelmina*, Sontag Winkler, Japan.

Zeilklaar.

BROUWERSHAVEN. 25 Julij. *Juno*, Nicolaï, Bat.; *Jedo*, van Rossen, do.
HELLEVOETSLUIS. 25 Julij. *Java*, Mann, Bat.; *Louisa*, Hansen, Singapore.
TEXEL. 24 Julij. *Joh. Hendr. Ferdinand*, Lodewijks, Bat.; *Dionysia, Cath.*, Jaski, do.; *Fagel*, Verloop, Japan.

VREEMDE HAVENS.

Aangekomen.

ST. HELENA. [illegible] *[illegible] Jacoba*, Lucas, Makasser, vertrok 2 n. [illegible] n. Rott. — [illegible] *Hendrika*, [illegible] do. — 9 *Triton*, Kraft, do. vert. n. Amst. — 10 *Zeenymph*, v. Roggen, do. vert. 11 n. do. — 17 *Catharina Jacoba Henriette*, Tonjes, Akyab, vert. 18 n. do.; *Diana*, Teenga, Java, vert. 19 n. Rott. — 24 *Java Packet*, Hellingman, do. n. Amst. — 25 *Joh. Heinrich*, Wulf, Padang vert. 26 n. do. — 27 *Galilei*, v. d. May, Java (n. do.)
(ALGOABAAI.) 21 Mei. *Sted Assen*, Havenbult, Tafelbaai.
NEW-YORK. 5 Julij. *Thetis*, Kimball, Sumatra.

Vertrokken.

LIVERPOOL. 20 Julij. *J. C. Schotel*, de Groot, Batavia.
CARDIFF. 20 Julij. *Salamander*, Leck, Batavia.
SHIELDS. 17 Julij. *Capella*, Kruisinga, Java; *Bellatrix*, Haacke, do.
(SIMONSBAAI.) 26 Mei. *Hjalmar*, Norberg, (v. Padang) Amsterdam. — 28 *Vereeniging*, de Jongh, (v. Java) Dordrecht (na geëindigde reparatie.)

Gepasseerd.

HASTINGS. 16 Julij. *Edouard Marie*, v. d. Kolff, Newcastle n. Bat.
WIGHT. 21 Julij. *Maria Diderika*, v. Marion, Shields n. Java.
ST. HELENA. 17 Junij. *Wilhelmina en Maria*, Postma, Java n. Amst.

Schepen in Lading.

TE AMSTERDAM.

naar	
Batavia	Zaanstroom. — Schaap
〃	Admiraal Piet Hein. — Hazewinkel
〃	Nederland. — van Steenderen
〃	Julie Claire. — van Oosteroom
〃 en Cheribon	Celebes. — Reuvekamp Gillé
〃 en Tjilatjap	Madura. — van Bruggen
Padang	Maria Agnes. — van Deursen
Samarang	Sirius. — v. Wijngaarden v. Rees
〃 (*direct*)	Pollux. — Cruys
Soerabaija (*v. Passagiers*)	den Elshout. — Alkerman
〃	Admiraal de Ruyter. — Møllinger
〃	Ferdinand en Louis. — Nolting
〃	Joan Melchior Kemper. — Salm
Singapore en Makassar	Almelo. — Tjebbes
Kanagawa en Decima	Aletta Augusta. — Tinholt
Kaap de G. Hoop	Estafette. — Oepkes

TE ROTTERDAM.

naar	
Batavia	Maria Anna. — van Monnom
〃	Java, ex Eersteling. — Mann
〃	Ouderkerk a/d. Amstel. — Swart
〃	Hendrina. — van Breen
〃 en Samarang	Doelwijk. — Hoefman
〃 en Soerabaija	Argo. — van Tetten
〃 en 〃	Juno. — Nicolai
〃 en 〃	Media. — Aukringa
Singapore en Hongkong	Mary Goddard. — Kievit
Melbourne	Hendrik Ido Ambacht. — Bijl
〃	Carin. — von Mantein
Kaapstad	Concordia. — van Zanten

Vrachten.

Van Nederland naar	Batavia	f 20	à	—	met 15%	zwaar goed 2/3 vracht.
〃 〃 〃	Samarang	〃 25	〃	—		
〃 〃 〃	Soerabaija	〃 30	〃	—		
〃 〃 〃	Singapore	〃 35	〃	40		
〃 〃 〃	Makasser	〃 50	〃	—		
〃 〃 〃	Padang	〃 50	〃	—		
〃 〃 〃	Hongkong	〃 48	〃	55		
〃 〃 〃	Kaap de Goede Hoop	〃 50	〃	—		
〃 〃 〃	Japan	〃 60	〃	—		
〃 〃 〃	Australie	£ 2	à	£ 2¼ p. gem. ton.		
〃 Engeland 〃	Australie	〃 3	〃 〃	3½	pr. reg. ton.	
〃 〃 〃	Singapore	〃 1½	〃 〃	2		
〃 〃 〃	Java	〃 2	〃 〃	—		
〃 〃 〃	China	〃 2	〃 〃	2½		

Bevrachting der Ned. Handelmaatschappij.

11 Junij 1863. — 15 schepen.

SCHEEPSNAMEN.	Gemeten Lasten.	Laatst Bevracht voor de N. H. M. binnengekomen:
Voor Amsterdam.		
Louisa. — Antusch	150	4 April 1859.
Zaanstroom. — Schaap	324	14 Januarij 1861.
Watergeus. — Giezen, van Rotterdam	360	20 Julij 1862.
Laura en Adèle, ex Graafstroom. — Lundt	279	2 October 1862.
Admiraal Piet Hein. — Hazewinkel	354	15 〃 〃
Willem Kroonprins der Nederlanden. — de Bourgh, Zetteler, van 's Hage	399	25 〃 〃
Christina Jeannette, ex Immagonda [illegible] Clasina. — Rademaker	407	16 November 1862.
Ortelius. — Groote	392	27 〃 〃
Voor Rotterdam.		
Medéa. — v. Tentem	398	27 October 1860.
Hollandia, ex Eduard. — Wap	371	31 Januarij 1861.
Susanna. — Vonck	507	12 Mei 1861.
Maria Anna. — van Monnom	293	15 Maart 1862.
Susanna Johanna, ex Koning en Vaderland. — Peeters	264	8 April 1862.
Voor Middelburg.		
Catharina Maria. — Goeheene, van Zierikzee	309	22 Januarij 1863.
Paulina. — Post	412	20 Augustus 1863.

De N.H.M. heeft aanbieding van scheepsgelegenheid gevraagd tegen het begin van Augustus naar Java, via de Kust van Guinea, voor 4 kajuitspassagiers en 25 militairen, waaronder 8 onderofficieren, tot het afhalen van de Kust van Guinea en het overbrengen naar Java van 70 à 100 Afrikaansche militairen en eene vrouw.

Met het daartoe te bestemmen schip zullen 13 Afrikaansche militairen, of eenige méér, naar St. George d'Elmina worden terug gevoerd, alsmede een twaalfjarige jongen, doch deze laatste kosteloos.

Teveus wordt daarbij scheepsruimte verlangd voor 7 à 8 last goederen, eenige kisten artilleriebehoeften, militaire kleederen, benevens 4000 Ko. buskruid, 5000 Ko. lood, eenige meubelen en een huis van hout en ijzer naar de Kust van Guinea, en eenige goederen van daar naar Batavia.

Geveilde Schepen en Scheepsparten.

1863.			Gebouwd Anno	Gemeten Lasten.	Opbrengs
		Te Rotterdam.			
14 Julij		het schip Koophandel. — Swarts.	1840	282	f 26000 opg.
〃 〃	1/25	D. T. Visser. — v. d. Linden.	1858	161	〃 4080 verk.
〃 〃	1/25	id. id.	1858	161	〃 1000 〃
〃 〃	1/32	Antonia Petronella. — Voorendijk	1857	675	〃 1200 〃
〃 〃	1/40	Susanna Johanna. — Lammerts.	1854	264	opgehouden.
21 〃		het schip Trijntje Fenna. — Abbink.	1854	309	〃 25400 verk.
		Te Amsterdam.			
20 Julij	1/10	Wilhelmina Maria, ex Johannes Albertus. — Postma	1851	141	f 998 opg.
〃 〃	1/30	Waalstroom. — S. van Duin.	1853	218	〃 1075 〃
〃 〃	1/30	id. id.	1853	218	〃 860 〃
〃 〃	1/30	id. id.	1853	218	〃 860 verk.
〃 〃		2 Aand. elk à f 500, Sleepdienst-Maatschappij N. H. Kanaal, 90 pCt. opgehouden.			

Het schip Kalimas, op 30 Maart ll. te Amsterdam in veiling verkocht, is thans genaamd Frederik Hendrik.

Het schip Trijntje Fenna, op 21 Julij te Rotterdam in veiling verkocht, vaart thans onder directie der reeders A. Kuyper van Harpen en E. Sanders, te Amsterdam, en zal gevoerd worden door kapt. Streotman.

Veilingen van Schepen en Scheepsparten.

1863.			Gebouwd Anno:	Gem. Lasten.
		Te Amsterdam.		
10 Aug.		Het schip Koning Willem III. — de Jong	1855	223.
〃 〃	1	Aand. à f 500, Sleepboot N. H. Kanaal.		
〃 〃	2	〃 elk à f 250, Sleepboot Nieuwediep.		

Te Water Gelaten Schepen

Den 17 Julij is bij de scheepsbouwmeesters Gebroeders B. Pot, te Nieuwlekkerland, te water gelaten het barkschip Bastiaan Pot, groot circa 400 gemeten lasten, gebouwd voor de reederij J. H. van Zanten, te Krimpen a/d. Lek, gevoerd zullende worden door kapt. P. v. d. Hoog.

Gepraaide Schepen.

7 April, op 1o NB. en 91o OL., *Soerabaija*, de Boer, v. Bassein n. Falmouth.

14 April, op 6o NBr. en 24o WL., *Margaretha Simonetha*, Hoffman, v. Amst. n. Batavia.

23 Mei op 31o ZB. en 36o OL., *Geurtje & Marie*, Flens, v. Akyab n.

24 Mei, op 34o ZB. en 16o OL., *Minister Pahud*, Kieviet, v. Akyab n. Rotterdam.

30 Mei, op 16o ZB. en 30 Mei, op 16o ZB. en 33o WL., *Vesta*, van van Eyk, v. Rotterdam n. Samarang.

30 Mei, op 19o ZB. en 32o 20' WL., *Isaäc da Costa*, Klein, v. Rotterdam n. Melbourne.

2 Junij, op 28o ZB. en 12o OL., *Senior*, v. Strienen qq., v. Java n. Amsterdam.

8 Junij, op 33o ZB. en 19o OL., *Otto*, Treling, v. Java n. Rotterdam.

10 Junij, op 7o NB. en 26o WL., een Nederlandsche bark, 38 dagen reis hebbende, v. New-castle n. Soerabaija, (De Ned. barken *Hendrika*, kapt. Bus, en *Paul Johan*, kapt. Kooy, vertrokken resp. 2 en 3 Mei v. Shields n. Java.)

3 Julij, op 39o 50' NB. en 15o 37' WL., *Peking*, Deinum, v. Shield n. Java.

16 Julij, op 40 42' NB. en 5o 1' WL., *Minister Thorbecke*, Kannegieter, v. Rotterdam n. Otago.

18 Julij, op 47o 25' NB. en 8o 32' WL., *Ottolina*, Eeleman, v. Dordrecht n. Melbourne.

Door het schip *Ines*, 19 Junij van Bassein te St. Helena aangekomen 1 Junij, op ...., *Burgemeester Hoffman*, de Wit, v. Java n. Rotterdam

Scheepstijdingen.

ROTTERDAM 24 Julij. Volgens particulier berigt was het schip *Jason*, kapt. van Bueren, van hier naar Batavia, den 2den Julij in goeden staat zeilende op 26o ZB. en 33o 30' WL. Alles wel aan boord.

— Volgens schrijven van kapt. Wiersma, voerende de brik *Wilhelmina*, 12 April v. Macassar n. hier vertrokken, was hij den 23sten Junij ter reede van Ascension aangeloopen om water in te nemen en zou hij den volgenden dag de reis voortzetten.

De *Wilhelmina* had aan de Kaap de Goede Hoop veel slecht weder gehad en daarin de grootmarszeilra en eenige zeilen verloren. Een en ander was echter aan boord hersteld.

— Volgens brief van kapt. Leverstein, voerende het schip *Fop Smit*, van Akyab naar Falmouth, dd. Ascension 23 Junij 1863, was hij aldaar den vorigen dag aangekomen om een lek te stoppen, dat hij den 21 Mei, op de hoogte van de Bank van Anghullas, in verschrikkelijk stromweder had bekomen, bij welke gelegenheid hij genoodzaakt was geweest 350 balen Rijst over boord te werpen. Door het afnemen van een paar bladen koper had hij het geluk het lek spoedig te ontdekken en te digten, en zoude den volgenden dag de reis weder voortzetten.

SHIELDS 21 Julij. Het Ned. schip *Anna & Elise*, dat eenigen tijd geleden bij Sadler Print (op de Tyne) verongelukte, is geligt en verder naar den wal geboegseerd.

— Het in de Simonsbaai afgekeurde Nederl. schip *Prins van Oranje* is dezer dagen verkocht en heeft ruim £ 1100 opgebragt. Het hol alleen ging voor £ 260.

— Het Bremer schip *Helgoland*, van Rangoon naar Falmouth, is 6 Junij in de Simonsbaai binnengeloopen. Deze bodem heeft op 20 Mei gepraaid het Nederl. schip *Christina*, kapt. Remeus, van Java naar Amsterdam.

— Het schip *D. F. Weber Senior*, van Soerabaija naar Falmouth, is 24 Mei lek en met andere schade in de Simonsbaai binnengeloopen.

Aangekomen Passagiers in Nederland.

Van Java: Per *Electra*, kapt. Wegman: dr. Eisinger en echtgenoot; kapt. de [illegible] en familie; kapt. Benschop en dochter, en de jongeh. Baermayer von Barienkhofen.

Per *Ouderkerk aan Amstel*, kapt. Swart: De heeren du Cloux, gepens. schout bij nacht, 2 kind. en 1 Jav. bediende; Moerman, luit.-kolonel bij de O. I. artillerie, echtgen. en 4 kind.; Helfrich, offic. van gez. 1ste klasse, echtgen., 3 kind. en 1 Jav. bediende; Greiner, offic. van gez. 2de klasse; van den Berg, gepens. civiel ambtenaar; mevr. de wed. Hupscher en zoontje; mejufvr. I. Ottenhoff; de jongeh. C. Boen en 18 gep. Militairen.

Vertrokken Passagiers van Nederland.

Naar Batavia: Per *Alcyone*, kapt. Landweer: De heeren J. K. Schoch, 1ste luit. bij het O.-I. leger; E. W. E. Burger; A. Juwriaans; de jonge heer E. T. C. Mensinga.

Naar Japan: Per *Fagel*, kapt. Verloop: De heer W. C. Bonger.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 25 Julij.

In Koloniale Waren was de handel sedert de vorige mail bijzonder stil; er vonden geene veilingen plaats, en de afdoeningen uit de hand bepaalden zich meestal tot de behoefte, terwijl de prijzen geene noemenswaardige veranderingen ondergingen; alleen in Arak was veel handel tot stijgende prijzen [illegible] Java [illegible] eenige [illegible] te verpachten is, [illegible] bij inschrijving [illegible] gelijktijdig met [illegible].

KOFFIJ. De 431 Balen Java en Java Tiage, ex Julia, op 8 Julij te Rotterdam geveild, worden van 34½ à 44 cs. naar kwaliteit verkocht.

Alhier vonden op 16 Julij 794 Balen Java Triage, ex Willem Daniël en Hendrik Ido Ambacht, van 39 tot 41 cs. naar kwaliteit, koopers.

Uit de hand zijn afgedaan, alhier:

1570 Balen Java ex Monitor,
mooi goed ordinair, met groenachtig tot 46 à 46½ cs.
en 700 Balen Padang, ex Constantia, tot 45 cs.
en te Rotterdam:
1881 Balen Java, ex Alblasserdam, tot 43½ à 47 cs.

Het artikel verkeert in eene zeer kalme stemming.

RIJST. Bij inschrijving werden alhier 992 Balen Java Tafel, ex Soleftea, tot geheimen prijs afgedaan.

Te Rotterdam werden 7806 Balen ordinaire Rangoon, ex Rival, tot geheimen prijs verkocht.

De lading Rangoon per Eunice kwam niet aan de markt en was bestemd voor de pelmolens.

SUIKER. De markt is sedert de laatste dagen in eene eenigzins vastere stemming en algemeen begint zich meer vertrouwen te vertoonen op de tegenwoordige verlaagde prijzen. Vóór de veiling hadden geene particuliere afdoeningen plaats.

De veiling der N. H. M. van 67,788 Kranj. Java Suiker, op 15 Julij alhier gehouden, liep zeer coulant *f* 1½ boven taxatie en dus ongeveer *f* 1½ beneden Mei af. Voor exportatie werden ca. 12,000 Kranj. gekocht, hoofdzakelijk voor den Rijn; op speculatie werd een en ander gekocht.

TABAK. Afdoeningen uit de eerste hand hadden sedert het laatste nummer niet plaats.

De stemming voor Java Tabak is vrij kalm.

De op 9 Julij te Rott. gehouden veiling leverde het volgende resultaat:

653 Pa. Java MS, ex Dominion, verk. van 19 à 26 cs. dooréén 22 cs.
167 „ „ BA, „ „ „ 19½ „ 31½ „ „ 25¼ „
180 „ „ W/M, „ „ „ 21½ „ 28 „ „ 22¾ „
467 „ „ CHDB, „ Carin, „ „ 17½ „ 27 „ „ 20¼ „
45 „ „ DJ, „ „ „ 11½ „ 17 „ „ 13½ „

Per Maluna, arriveerden nog 175 Pakken Java CHDB.

Per Gebroeders: 220 Pa. Java X, 70 do. BvLB, 120 do. SBS en 138 do. PK, welke laatsten zeilende verkocht waren.

Per Electra: 166 Pn. BA, 42 do. BAS, 387 do. W/Malang, 387 do. AS/Malang, 131 do. KP, 276 do. PA, & Tanahwangie/Malang, 26 do. VS, 200 do. BK, 166 do. VA & WGJ, 36 do. BZ en 584 do. onbekend.

Per Estafette: 701 Pn. Kawi, 168 do. D en 174 do. PK, welke laatsten zeilende verkocht waren.

In veiling zijn alhier aangeslagen tegen 5 Aug. e. k.:

786 Pakken Java BK,
875 „ „ KL,
643 „ „ MS, } ex diversen.
395 „ „ KP,
311 „ „ BA, } Alles ligt en zwaar kerf.
[illegible] „ „ SS,
78 „ „ BB,
[illegible] „ „ BAS, ex Catharina Maria.
[illegible] kerf en binnengoed en omblad.
49 „ „ K. Losse bladen en gruis.
30 „ „ S, } Ordinair kerf.
30 „ „ W/Malang,

Bij inschrijving zullen op 6 Aug. alhier aangeboden worden:
883 Pakken Java Kawi, kerf en binnengoed en omblad, en
664 „ „ D, kerf en ordinair binnengoed beide partijen ex Aeolus.

Manila Sigaren. De berigten uit Spanje, dat de openlijke verkoop van bewerkte Tabak voor uitvoer, met den oogst van dit jaar weder zal plaats hebben, werkten nadeelig op de prijzen. Tegen 5 Aug. zijn alhier in veiling aangeslagen: 400,000 en 385,000 stuks 2a Habanos 1861, 160,000 stuks 2a Cortados 1861.

ARAK. Alhier werden geene eerstehands afdoeningen bekend gemaakt. De handel was te Rotterdam met klimmende prijzen vrij levendig; aldaar werden 65 Leggers Soerabaya Arak, ex Catharina Maria, 59 do. Batavia, zeilende per Hendrika, benevens 40/1, 59/1 en 56/1 en 20/2 Leggers tot geheim gehouden prijzen afgedaan, terwijl de bovenstaande 59 Leggers tot veel verhoogden prijs in andere handen overgingen en uit de tweede hand nog 80 Leggers, ex Oscar I en 40 do. ex Jacob, koopers vonden.

De stemming is zeer willig.

DROOGERIJEN. Camphor is weder vaster en wordt nu op 85 cs. gehouden.

Cassia Vera. Van de onlangs aangevoerde prima kwal. van Padang werden eenige partijen tot geheimen prijs afgedaan, waarbij 400 Pakken van de 568 Pakken ex Susanna, welke hier tot eene fractie beneden 80 cs. plaatsing vonden. De 1012 Pakken, ex Soleftea, werden bij inschrijving alhier niet gegund.

Cubeben. Tot staande prijzen hadden eenige afdoeningen plaats.

Gom Damar. Prima kwaliteit begint zeer schaars te worden; afwijkende soorten zijn zeer abondant.

Gom Elastiek had eenige afdoeningen. Men houdt nu op *f* 101 à 102.

Gutta Percha. De onlangs aangevoerde partijen zullen eerstdaags aan de markt komen.

Sago. De 575 Kn. Beranci, opgehouden in de laatste veiling der N. H. M., werden bij inschrijving tot geheimen prijs afgedaan.

Was. Japansche zonder handel.

Bindrotting. In afwachting der N. H. M. veiling blijft de stemming gunstig.

HUIDEN. De omzet in de eerste hand bepaalde zich tot den verkoop alhier van 487 O. I. Buffel, ex Gevalia.

METALEN. De prijs van Banca Tin, die bij het vertrek der vorige mail na eene rijzing tot *f* 77½ terugging, daalde door onderscheidene omstandigheden tot op *f* 76, waartoe eene enkele afdoening plaats had, sedert ontstond er eenige vraag, waardoor thans niet onder *f* 77 te koop is, tot welken prijs ook reeds een paar cedullen afgedaan werden.

Koper. In afwachting der veilingen stil en nominaal op *f* 82½ genoteerd.

Lood. Tot *f* 11½ te koop.

SPECERIJEN. De omzet was beperkt. Naar Java Kaneel No. 3 bleef voortdurend vraag tot verhoogde prijzen bestaan. In veiling werden alhier 14 Pakken Pijpen Kaneel tot 63 à 69 cs. en 84 do. korte do. tot 37 à 40 cs. grif verkocht. De mede aangeboden 6 Vaten Notenmuscaat (uitschot) werden tot 28 cs. opgehouden.

Te Rotterdam werden 527 Balen zwarte Peper, ex S. van Heel, en alhier [illegible] do.

[illegible]

De N. H. M. [illegible] op 28 Augustus e. k. te Amsterdam in veiling [illegible]:

Ca. 2000 Vaten Notenmuscaat,
„ 900 „ Foelie,
„ 600 „ Kruidnagelen,
„ 1100 Pardeelen Java Kaneel,
en „ 5200 Balen zwarte Peper.

De N. H. M. geeft de verzekering vóór 1 Aug. 1864 geene andere, dan de bovengenoemde Specerijen, aan de markt te zullen brengen.

VERFWAREN. Indigo heeft sedert het laatste berigt meer vraag gevonden en zijn dientengevolge tot ongeveer laatste veilingprijzen 255 Kn. Java afgedaan, meest partic. aanvoer. Per Ouderkerk aan Amstel zijn thans weder ca. 100 Kn. aangevoerd, die spoedig aan de markt zullen komen.

Cochenille is goed gevraagd, doch slechts kleinigheden aan de markt.

Sapanhout vindt vrij coulant tot iets verhoogde prijzen koopers.

Kadranghout weinig gevraagd.

Kurkuma geheel zonder handel.

O. I. Salpeter onveranderd.

THEE zonder omzet, de markt blijft evenwel vast.

Veilingen.

DOOR DE NEDERL. HANDEL-MAATSCHAPPIJ.

Amsterdam, 28 Julij.
Ca. 172,400 Bossen BINDROTTING.
Amsterdam, 28 Julij.
Ca. 300,000 Kilo oud KOPER (Tough Cake).
Amsterdam, 28 Augustus.
Ca. 2000 Vaten NOTENMUSCAAT.
„ 900 „ FOELIE.
„ 600 „ KRUIDNAGELEN.
„ 1100 Fard. Java KANEEL.
„ 5200 Balen Zwarte PEPER.

DOOR PARTICULIEREN.

Amsterdam, [illegible]
[illegible]
Rotterdam, [illegible]
1000 Kr. [illegible]
Amsterdam, 28 Julij.
785 Koeken, ca. 30,700 Ko. KOPER (English Tough Cake.)
Amsterdam, 5 Augustus.
3383 Pakken Java TABAK.
Amsterdam, 5 Augustus.
785,000 Manila SIGAREN. 2a. Habanos 1861.
160,000 „ „ 2a. Cortados 1861.
(*) Na het afdrukken van het vorig nummer aangekondigd.

23 JULIJ.

EFFECTEN.		WISSEL.	
2½ pCt. Holl. W. Schuld	64½ pCt.	Londen 2/m.	*f* 11.71½ per £ st. zigt.
4 „ Oost-Ind. leening	100 „	„	11.78¾ „ „
Aand. N.H.M.	141 „	Hamburg 2/m.	„ 35. „ 40 B M....
„ Ned. Bank	179 „	zigt	„ 35 5/16 „ 40 B M....
„ Ind. „ te Amst.	100⅝ „		

Te Batavia, den 5 September 1863.

BENAMING DER GOEDEREN.	PRIJZEN. VAN	PRIJZEN. TOT	AANMERKINGEN.
Arak Batavia ... Per legg.	70.—	80.—	afgedaan.
Cassia Vera			niet aan de markt.
Cochenille			Idem.
Cubeben ... Per pic.	50.—		afgedaan.
Foelie	20.—	25.—	lusteloos.
Gom Elastiek ... Per pic.	95.—		verkocht. Aanv. zijn bep.
„ Benzoin			niet aan de markt.
„ Dammar ... Per pic.	18.—	18.50	naar kwaliteit.
Gutta Percha			nt. ter markt. Zeer gezocht.
Huiden, Koe	2.75	3.—	} weinig begeerd.
„ Buffel ... Per stuk.	2.—	2.75	
Indigo	4.40		1ste kwal. zeer schaarsch.
Japan Boomwas	38.—	40.—	zonder liefhebbers.
Kamfer, Japan. per Balie			zonder aanvoeren.
Koffij, Java	41.—	42.50	afgedaan.
„ Padang			niet ter markt.
Koper, Japansch			niets aan de markt.
Kruidnagelen ... Per pic.	42.—		afgedaan.
Notenmuscaat	30.—	35.—	weinig vraag.
Peper, zwarte	15.50	16.25	geen voorraad.
„ witte	32.—		nominaal.
Rotting, Banjermassing	12.—	13.—	verkocht.
„ Padang	8.—	9.—	weinig voorraad.
Rijst, Indramaijoe met zakken			
„ Witte Batavia 1e kwal.	200.—	215.—	} nominaal, geringe
„ „ „ 2e „	180.—	190.—	} aanvoeren.
„ Carga	130.—	140.—	
„ Padang			
Sapanhout Manila in Entrep.	3.—		lusteloos.
„ Bima ... Per pic.	2.—	2.50	
Suiker No. 16	14.25	14.75	naar kwaliteit.
Tamarinde			geen omzettingen.
Was	180.—		zeer begeerd, geene afdoen.
Tin, Billiton	79.—	80.—	gemidd. op vendutie.

Wisselkoers.

Op Holland 6/m. dato 103½% à 104%.
„ Gouvernement trekt 103%.
„ Factorij trekt 103%.
„ Londen 6/m. Zigt *f* 11.15 à *f* 11.30.
„ China *f* 2.75 per dollar nominaal.
„ Singapore *f* 2.75 per dollar, nominaal.
„ Calcutta *f* 113½. per 100 Cs. Rs. afgedaan.

Specien.

Sovereins *f* 12.— afgedaan.
Dukaten *f* 7.10 oude.
„ *f* 6.10 nieuwe.
Mexikaansche Dollars 2.77.
Doubloenen roode *f* 39.— zonder voorraad
„ geele *f* 42.— „ „
Tien gulden stukken *f* 10.—
Chineesch goud in staven *f* 38.— per taal.

Te Padang den 29sten Augustus 1863.

Madapollams, Holl.	vijf kwart	8.25 à *f*	8.75	
„ „	zes „	„ 9.50 „ „	10.—	
„ „	zeven „	„ 10.75 „ „	11.—	
„ „	acht „	„ —.— „ „	—.—	
Shirtings, witte	vijf „	„ 12.50 „ „	13.—	
„ „	vijf hf. „	„ 14.— „ „	14.50	
„ „	zes „	„ 16.— „ „	16.50	
Calicots	vijf „	„ 8.50 „ „	8.75	
„ „	zes „	„ 9.50 „ „	10.—	
„ „	zeven „	„ 10.75 „ „	11.—	
„ „	acht „	„ —.— „ „	—.—	
Shirtings, ruwe	vijf „	„ 10.— „ „	—.—	
„ „	vijf hf. „	„ 13.— „ „	13.50	
„ „	zes „	„ 14.— „ „	14.50	
Drillings,	vier „	„ 13.— „ „	14.—	ontbreken.
Rood Katoen	vijf „	„ 14.— „ „	14.50	
„ „	zes „	„ 16.— „ „	16.50	
Bladkoper, holl.		„ 110.— „ „	115—	zond. afdoeningen
Lood, (plat)		„ 28.— „ „	—.—	
Staal, (Zweedsch)		„ 11.50 „ „	12.—	
IJzer,		„ 12.50 „ „	12.75	opgeruimd.
[illegible]		„ —.— „ „	—.—	zond. voorr. wein. b.

Uitvoer Artikelen.

Bindrotting	*f* 4.50 à *f*	5.—	lager, aanv. ger.
Getah percha	„ 85.— „ „	110.—	bel. aanv.
Gom Elastiek	„ 92.— „ „	—.—	weinig ter markt.
Gom Dammar	„ 18.— „ „	20.—	zonder omzet.
Huiden, Buffel	„ 8.— „ „	—.—	grif te plaatsen.
Huiden, Koe	„ 3.25 „ „	—.—	„ „ „
Peper, zwarte	„ 14.— „ „	14.50	afgedaan.
Rijst	„ 3.75 „ „	4.—	weinig omzet.
Koffij	„ 41.66 „ „	34.44	laatste veils.-prijs. 1)
Kassia	„ 16.— „ „	16.50	meer vraag.
Foelie	„ 15.— „ „	—.—	flaauw.
Notenmuscaat	„ 18.— „ „	—.—	
Natte Indigo	„ 8.50 „ „	9.—	meer vraag.
Sago-meel	„ 4.75 „ „	5.—	
Paarl-sago	„ —.— „ „	—.—	

1) De veiling van einde Sept. wordt op 35 mille pik. berekend.

Wisselkoers.

Op Holland voor aankomst der mail 103%.
Spaansche matten pilaar *f* 2,90.
„ „ andere „ 2,75.

AAN- EN UITVOER TE BATAVIA.

VAN 27 TOT 30 AUGUSTUS 1863.

Aanvoer.

Van Nederland per Ned. schip *Loevestein*, gez. Hulshoff, agt. J. Cozard en co.

20 vs. zilv. specie, *N. H. M.*
[illegible] provisien, *Order*.
[illegible] gez. [illegible] Amerongen,
[illegible]
10 vs. zilv. munt, *N. H. M.*
419,245 pond steenkolen, *W. Cores de Vries.*
100 vs. boter. 2 kn. potlood, *Agenten.*
20 kn. zink, *C. Bahre en G. Kinder.*
4 kn. wijn, *Rappard.*
50 kn. olijfolie, *Engelhard en co.*
12 zn. klinknagels, *Fieves.*
20 kn. gedr. vruchten, 20 keld. en 20/2 ankers zuren, 2 kn. koek, *Leon en Reiss.*
48 kn. wijn, enz. 12 md. min. water, *Schimpf.*
7 kn. manufact., *E. Moormann en co.*

Van Nederland per Ned. bark *Ridderkerk*, gez. Teerlink, agt. J. F. v. Leeuwen en co.

2 vn. hagel, 6 do. porcelein, 5 kn. lucifers, 62 md. bier, 2 kn. glas. bordjes 200 vn. meel, 13 kn. verfw. en kramerijen, 2 do. ijzerw., 20 do. provisien, 1 do. schoenen, *Leon en Reiss.*
34 kn. manufact., 8 do. passementwerk, *Pandel en Stiehaus.*
136 bn. zakken, *Dummler en co.*
200 vs. spijkers, 11 kn. boschwijn, 50 do. aardew., 1 do. schilderijen, *Metzendorff, Willmans, Ruys en co.*
1 kt. glaswerk, *Cassalette en co.*
2 md. geslagt, 8 vn. spek, *van Ommeren, Raab en co.*
100 vn. bier, *B. Kopersmit en co.*
22 kn. manufact., 3 do. schild. en zilverwerk, *Niederer en co.*
100 roll. zeildoek, *Order.*
1 kt. vlaggedoek, *Maclaine, Watson en co.*
4 breekijzers, 4 ovenmonden, 76 roosterijzers, 2 kn. ijzerwerk, *Bletterman en Stavari.*
69 kn. ...., 20 vs. specie, *N. H. M.*
100 kn. cognac, 8 do. manufact., 100 do. champagne, 1 do. brillen, *Mainz en co.*
50 kn. portwijn, *J. Cozard en co.*
8 oxh. wijn, *Winsser, de Lange en co.*
10 kn. wijn, *H. en A. Straus.*
500 keld. jenever, *John Pryce en co.*
3 kn. gasornamenten, *Erdmann Jacobs.*
100 vs. spijkers, *C. Bahre en G. Kinder.*
15 kn. manufact., *Arnold en Zonen.*
50 vs., 10 kn. ...., *Gasper en co.*
12 kn. papier, *B. v. Leeuwen en co.*
7 md. haring, 1 kt. sigaren, 1 do. meubelen, 4200 ks. zeep, 300 keld. jenever, 30 tn. zakken, 30 tonn. teer, 100 vn. meel, 325 coll. manufact., *J. F. v. Leeuwen en co.*
eene partij steenkolen, 1005 marm. steenen, 80 kn. koopmanschappen, 12 oxh. azijn, 30 vn. bier, 16 kn. papier, 100 do. wijn, *voor Soerabaija.*

Uitvoer.

Naar San Francisco per Deens. brik *Gazel*, gez. Johansen, agt. C. Bahre en G. Kinder.

2950 pik. koffij, 975 do. rijst, 20 do. rotting, 268 do. zw. peper, *C. Bahre en G. Kinder.*
[illegible]

UITVOER TE PADANG.

Naar Nederland per *Antonia Petronella*, gez. Voorendijk.

11 coll. diverse provisien, *R. Brem.*
8600 pik. koffij, 748 pik. zw. peper, 84 pik. rotting, 602 pik. kassia, 238 pik. gutta percha, 98 pik. gomelastiek, 1 pik. ghetah, 24 pik. foelie, 3 pik. benzoin, 1 pik. idjoe, 44 st. koehuiden, 171 st. buffelhuiden, 10 st. geitenhuiden, *Paine Stricker en co.*
81 pik. zwt. peper, 377 pik. kassia, 53 pik. gutta percha, 53,93 pik. notenmuscaat, 10 vaatjes boter, 1 kist, *P. van Oostrum en co.*
89 pik. benzoin, *Purvis en co.*
[illegible] gutta percha, *Meijer.*

AANGEBRAGTE REGALEN te Batavia,

VAN 1 TOT 4 SEPTEMBER 1863.

Van Nederland per *Almende*.

1 kistje gemerkt A K.
1 „ „ G VH 1.
1 krandj. „ V A N.
1 kistje „ A Z 167 P. 184.

Van Nederland per *Ridderkerk*.

1 pakje gemerkt G 161/76.
2 kistje „ L V H 1—2.
1 pakje „ B T B Z.
1 kistje „ N H M G P.

Van elk in deze Courant voorkomend [illegible] beschuldiging of aanhoudiging bevat, stelt zich verantwoordelijk voor de wet

H. M. VAN DORP.

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP, BATAVIA.